

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ในพื้นที่อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร

Tourists' Opinion about Ecotourism in Amphoe Phato, Changwat Chumphon

โดย

นางสาวปิยวรรณ ศักดิ์ศรี

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคมศาสตร์)

พ.ศ. 2548

ISBN 974-9846-41-9

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคมศาสตร์)

ปริญญา

พัฒนสังคมศาสตร์

โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอพะโต๊ะ
จังหวัดชุมพร

Tourists' Opinion about Ecotourism in Amphoe Phato, Changwat Chumphon

นามผู้วิจัย นางสาวปิยวรรณ ศักดิ์ศรี

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์สมเกียรติ วันทะนะ, Ph.D.)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์สากล สถิตวิทยานันท์, วท.ด.)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ไฉวิท วงศ์สุรวัฒน์, กศ.ด.)

ประธานสาขาวิชา

(ศาสตราจารย์จ่านงค์ อควิวัฒนสิทธิ์, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์วินัย อางคงหาญ, M.A.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 31 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2548

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. สมเกียรติ วันทะนะ ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สากรล สถิตวิทยานันท์ กรรมการวิชาเอก รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ กรรมการวิชาการ และศาสตราจารย์ ดร. จ้างงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ ประธานโครงการบัณฑิตศึกษาศาखाวิชาพัฒนาสังคมศาสตร์ ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือแนะนำกำกับดูแลและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี จนวิทยานิพนธ์เล่มนี้ถูกต้องเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เจ้าของตำราและผลงานวิจัยทุกฉบับที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและนำมาอ้างอิงในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ และเจ้าหน้าที่ นักท่องเที่ยว ผู้ที่เกี่ยวข้องที่ให้ความร่วมมือในการทำงานวิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และพี่ชาย ที่มีความเข้าใจ ให้กำลังใจ คอยช่วยเหลืออีกทั้งเป็นแรงผลักดันและสนับสนุนในการศึกษาเล่าเรียนเสมอมา ขอขอบคุณ พี่ๆ เพื่อนๆ ชาวพัฒนาสังคมศาสตร์ ที่เป็นกำลังใจในการเรียนและการทำงานวิจัย เป็นที่ปรึกษาและคอยกระตุ้นให้มีความกระตือรือร้นในการทำงานเรื่อยมาตลอด สุดท้ายนี้ขอขอบคุณทุกๆ ท่านที่ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนมาโดยตลอดแต่มิได้เอ่ยนามในที่นี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีคุณค่าและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้บ้าง

ปิยวรรณ ศักดิ์ศรี

กันยายน 2548

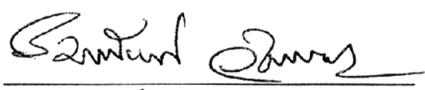
ปิยวรรณ ศักดิ์ศรี 2548: ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ในพื้นที่อำเภอพะโต๊ะ จังหวัด ชุมพร ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม
ศาสตร์) สาขาพัฒนสังคมศาสตร์ โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา ประชาน
กรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์สมเกียรติ วันทะนะ, Ph.D. 102 หน้า
ISBN 974-9846-41-9

การศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร และปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นดังกล่าว

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอพะโต๊ะ จำนวน 387 คน โดยได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน , t-test, F-test และเปรียบเทียบเป็นรายคู่ (Multiple Comparison) โดยวิธีของ Scheffe's test กำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อยู่ในระดับสูง ปัจจัยที่ทำให้ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน คือ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ลักษณะการเดินทาง ขนาดของกลุ่มเดินทาง พาหนะในการเดินทาง และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่วน เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ไม่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ปิยวรรณ ศักดิ์ศรี
ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

20 / 10 / 48

Piyawan Saksri 2005: Tourists' Opinion about Ecotourism in Amphoe Phato, Changwat Chumphon. Master of Arts (Development Social Sciences), Major Field: Development Social Sciences, Interdisciplinary Graduate Program. Thesis Advisor: Associate Professor Somkiat Wanthana, Ph.D. 102 pages.
ISBN 974-9846-41-9

The objectives of this research were to study the level of tourists' opinion about ecotourism in Amphoe Phato Changwat Chumphon and the factors which affected their opinion.

The sample consisted of 387 tourists who went to tourist sites in Amphoe Phato Changwat Chumphon drawn by simple random sampling. Data were collected by using questionnaires. Statistics employed for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and Scheffe's test. The level of statistical significance was set at 0.05

The study revealed that the level of tourists' opinion about ecotourism had a high level. The factors causing different level of opinion about ecotourism were education, occupation, income, composition of the group, size of the group, vehicle used and knowledge of ecotourism. Gender, age and marital status did not relate to tourists' opinion about ecotourism.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

20 / 01.01 / 48

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(6)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	6
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น	6
แนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	11
ข้อมูลทั่วไปของ อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร	26
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	33
กรอบแนวคิดในการวิจัย	34
สมมติฐานในการวิจัย	34
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	36
วิธีวิจัย	36
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	36
วิธีการเก็บข้อมูล	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	42
สถิติที่ใช้	42

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	43
ผลการวิจัย	43
ข้อวิจารณ์	70
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	76
สรุปผลการวิจัย	76
ข้อเสนอแนะ	79
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	82
ภาคผนวก	86
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	87
ภาคผนวก ข ค่าความเชื่อมั่นในการทดสอบแบบสอบถาม	97

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลทั่วไป ส่วนบุคคล	44
2	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	48
3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	51
4	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็น เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	52
5	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	58
6	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	59
7	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	60
8	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำแนกตามเพศ	61
9	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำแนกตามอายุ	61

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวก เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำแนกตามระดับการศึกษา	62
11	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe จำแนก ตามระดับการศึกษา	62
12	การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำแนกตามสถานภาพการสมรส	63
13	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวก เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำแนกตามอาชีพ	63
14	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe จำแนกตามอาชีพ	64
15	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวก เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำแนกตามรายได้	64
16	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe จำแนกตามรายได้	65
17	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวก เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำแนกตามลักษณะการเดินทาง	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
18	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe จำแนกตามลักษณะการเดินทาง	66
19	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำแนกตามขนาดของกลุ่มเดินทาง	67
20	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe จำแนกตามขนาดของกลุ่มเดินทาง	67
21	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำแนกตามพาหนะในการเดินทาง	68
22	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe จำแนกตามพาหนะในการเดินทาง	68
23	การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำแนกตามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	69
24	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	79

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

34

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันนี้ประเทศไทยได้มีการพัฒนาในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง หรือแม้กระทั่งด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วจนถึงขั้นที่กิจกรรมประเภทนี้ขึ้นมาอยู่ในอันดับต้นๆ ของกิจการที่สร้างรายได้ให้กับประเทศ ในปีที่หนึ่งสามารถสร้างรายได้นับแสนล้านบาท ยิ่งผนวกเข้ากับกระแสการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์จากนโยบายของรัฐในอันที่จะส่งเสริมให้การท่องเที่ยวมีศักยภาพมากยิ่งขึ้น สามารถดึงดูดเงินตราจากต่างประเทศเข้ามาเพิ่มมากยิ่งขึ้น

การเตรียมพร้อมสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทยจึงเป็นเรื่องสำคัญ ต้องมีการพิจารณาองค์ประกอบอย่างรอบด้าน ทั้งด้านแหล่งท่องเที่ยว ทัศนียภาพ การจัดการที่พิถีพิถันสำหรับนักท่องเที่ยว รวมทั้งตัวนักท่องเที่ยวที่ต้องสร้างให้เกิดความรับผิดชอบและประชาชนในท้องถิ่นจะต้องมีส่วนร่วมด้วย ดังนั้นในการที่จะทำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถบรรลุถึงวัตถุประสงค์ของตนเองในอันที่จะฟื้นฟู อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่น จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และปัจจัยที่จะทำให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ เพื่อนำมาปฏิบัติให้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้รวมทั้งนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาชนบทได้

แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่รัฐบาลนำมาใช้นั้น เป็นแนวคิดที่ถูกคาดหวังว่าจะสามารถดำเนินการแก้ไขผลกระทบที่เกิดขึ้นในอดีต เพราะหากพิจารณาเฉพาะแนวความคิดที่เป็นรากฐานดั้งเดิมของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแล้ว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะเป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่สามารถนำไปสู่การอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ รวมทั้งยังสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาชนบทได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ดำเนินอยู่ในประเทศเรากลับละเลยถึงจุดมุ่งหมายที่แท้จริงซึ่งส่งผลให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างบรรลุเป้าหมาย

กระแสและการตื่นตัวของการทำงานที่เชิงนิเวศในวงการการทำงานของไทยมีมากขึ้น และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหลายๆ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งพิจารณาได้จากการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยตรง และได้ดำเนินงานโดยการผลักดันให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในแนวนโยบายและทิศทางการดำเนินงาน ในทุกองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง อาทิ การพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยว การพัฒนาบุคลากร การจัดบริการนำเที่ยว เป็นต้น

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับชาติ (National Policy) โดยการประชุมหารือร่วมกันทุกหน่วยงาน โดยผลที่ได้จะนำมากำหนดเป็นนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ สนับสนุนงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้กระจายไปในหลายพื้นที่ หลายกิจกรรม เช่น การพัฒนาพื้นที่ การศึกษาวิจัย การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การรณรงค์สร้างจิตสำนึก เป็นต้น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2540)

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาในพื้นที่ อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่กำลังได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในหมู่นักท่องเที่ยว สาเหตุนี้เองจึงต้องมีการหาทางที่จะดูแลแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติให้คงอยู่ต่อไป ไม่ให้มีการทำลายระบบนิเวศที่สวยงาม และร่วมกันหาทางส่งเสริม พัฒนา รวมไปถึงแนวทางแก้ไขปัญหาดังๆ ที่เกิดจากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ทั้งนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาในเรื่องนี้ ก็เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน เพราะความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวนี้อาจเป็นส่วนหนึ่งต่อการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร หรือสำหรับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันต่อไป อันจะส่งผลประโยชน์ต่อการพัฒนา การท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการแสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร
3. ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร
4. เพื่อประมวลเป็นข้อเสนอแนะให้ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร นำไปใช้พิจารณาส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอ พะโต๊ะ จังหวัด ชุมพร โดยทำการศึกษาจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในช่วงเดือนมกราคม พ.ศ. 2548 - เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2548

นิยามศัพท์

ความคิดเห็น หมายถึง เป็นการแสดงความรู้สึกรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นสภาพความรู้สึกรู้สึกทางด้านจิตใจโดยอาศัยประสบการณ์ และการเรียนรู้ของบุคคลอันเป็นผลให้บุคคลนั้นมี ความรู้และความคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่ชอบ ไม่ชอบ หรือเฉยๆ โดยที่คนเรามีจะความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไปได้ ซึ่งความคิดเห็นของแต่ละบุคคลอาจจะเป็นที่ยอมรับหรือปฏิเสธจากบุคคลอื่นก็ได้

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ ด้วยความระมัดระวังไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือทำลายคุณค่าของระบบนิเวศ โดยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เป็นสภาพความรู้สึกรู้สึกทางด้านจิตใจโดยอาศัยประสบการณ์ และการเรียนรู้ของบุคคล โดยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของ ผู้เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน โดยที่คนเรามีจะความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไปได้

นักท่องเที่ยว หมายถึง ประชาชนชาวไทยที่เดินทางมาเพื่อท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร ในช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2548 - เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2548

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง ข้อเท็จจริง ข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการศึกษาค้นคว้า สังเกต และประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

เพศ หมายถึง เพศของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม คือเพศชาย และเพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุเต็มปีบริบูรณ์ของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพสมรส หมายถึง สถานภาพของการครองคู่ของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม
จำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ โสด กับสมรสแล้ว

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามที่
ได้รับจากสถาบันการศึกษา จำแนกออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ ประถมศึกษา, มัธยมศึกษาตอนต้น,
มัธยมศึกษาตอนปลาย, อนุปริญญา, ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า, สูงกว่าปริญญาตรี

อาชีพ หมายถึง การประกอบอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายได้ต่อเดือน หมายถึง จำนวนเงินที่นักท่องเที่ยวได้รับมาจากการประกอบอาชีพใน
ระยะเวลา 1 เดือน ก่อนมีการหักค่าใช้จ่าย

ลักษณะการเดินทาง หมายถึง ประเภทของกลุ่ม ที่เดินทางมาเที่ยวของนักท่องเที่ยว

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1. แนวคิดเรื่องความคิดเห็น
2. แนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
3. ข้อมูลทั่วไปของ อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร
4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น

การแสดงความคิดเห็นของบุคคลใดบุคคลหนึ่งต่อสิ่งใดหรือเรื่องใด ๆ สามารถช่วยให้เราทราบความเข้าใจและการตอบสนองความต้องการระหว่างผู้แสดงความคิดเห็นกับผู้รับทราบในความคิดเห็นนั้น ๆ ได้ มีผู้ที่ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

Good (1959: 376 อ้างถึงใน ศักดิ์สิทธิ์, 2544) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้หลายความหมายได้แก่

1. ความหมายทั่วไป หมายถึง ความเชื่อ ความเห็น ข้อพิจารณา ความรู้สึก หรือทัศนคติที่ยังไม่ได้รับการพิสูจน์อย่างแน่นอน และยังขาดน้ำหนักทางเหตุผลหรือการวิเคราะห์ หรือจะกล่าวได้กว้าง ๆ ว่า มีความเป็นไปได้มากกว่าความรู้

2. ความหมายเฉพาะ หมายถึง การพิจารณาหรือการวินิจฉัยอย่างมีแบบแผนจากแหล่งข้อมูลหรือบุคคลที่เชื่อถือได้

3. ความเห็นสาธารณะ หมายถึง การพิจารณาหรือการวินิจฉัยรวม ๆ ของกลุ่มคนในสังคมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ หรือข้อเท็จจริง

Duncan (1971: 135 อ้างถึงใน สุรศักดิ์, 2539) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่าเป็นความเชื่อหรือการพิจารณาตัดสินโดยบุคคล ซึ่งอาจจะไม่เป็นที่ยอมรับในแต่ละช่วงเวลา ความคิดเห็นนี้ไม่สามารถจะทดสอบความรู้และความจริงของความเชื่อมั่นของบุคคลได้และต้องยอมรับว่าประชาชนโดยทั่วไปนั้น อาจมีความคิดเห็นแตกต่างกันไป

Morgan and King (1977: 750 อ้างถึงใน วาชรรัตน์, 2546) ได้กล่าวว่าความคิดเห็น เป็นการแสดงออกที่เกิดขึ้นจากทัศนคติในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อาจเป็นการยอมรับ หรือต่อต้านสถานการณ์บางอย่างของบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่มีอาจบอกได้ว่าเป็นการถูกต้องหรือไม่

Isaak (1981: 203 อ้างถึงใน ศักดิ์สิทธิ์, 2544) ได้ให้ความคิดเห็นจะหมายถึงความคิดเห็นสรุปได้ว่าเป็นการแสดงออกทางคำพูด หรือคำตอบที่บุคคลได้แสดงออกต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง

อุทัย (2519: 81) ให้ความเห็นไว้ว่าความคิดเห็นของบุคคลมีหลายระดับ คือ อย่างผิวเผินหรืออย่างลึกซึ้ง สำหรับความคิดเห็นทั่วไปเฉพาะอย่าง ซึ่งมีประจำตัวของบุคคลทุกคน ส่วนความคิดเห็นเฉพาะอย่าง และมีอยู่เป็นเวลาอันสั้น เป็นความคิดเห็นประเภทหนึ่งที่ไม่ตั้งอยู่บนรากฐานของพยานหลักฐานที่เพียงพอแก่การพิสูจน์ มีความรู้แห่งอารมณ์น้อยเกิดขึ้นง่ายแต่สลายตัวเร็ว

สงวน และคณะ (2522: 99) กล่าวว่าไว้ว่าความคิดเห็นเป็นสภาพจิตใจความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยที่ยังไม่แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาเป็นที่ปรากฏต่อบุคคลสาธารณะ

สุขา และสุรางค์ (2524: 104) ได้สรุปความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า ความคิดเห็นเป็น ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งคนเรามีความคิดเห็น แตกต่างกันไป และความคิดเห็น เป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติ

สุโท (2525 : 58-59) กล่าวถึง ความคิดเห็นไว้ว่าเป็นสภาพความรู้สึกทางด้านจิตใจที่เกิด จากประสบการณ์ และการเรียนรู้ของบุคคลอันเป็นผลให้บุคคลมีความรู้ความคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในลักษณะที่ชอบไม่ชอบหรือเฉย ๆ

จากความหมายทั้งหมดพอสรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใด สิ่งหนึ่ง เป็นสภาพความรู้สึกทางด้านจิตใจโดยอาศัยประสบการณ์ และการเรียนรู้ของบุคคลอัน เป็นผลให้บุคคลนั้นมีความรู้และความคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่ชอบ ไม่ชอบ หรือเฉย ๆ คนเรามีจะความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไปได้

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

การแสดงความคิดเห็นเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จึงไม่จำเป็นที่จะต้อง เหมือนกันเสมอไป อาจจะแตกต่างกันออกไปได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานของแต่ละบุคคลที่ รับมาจนมีอิทธิพลต่อการแสดงออกของความคิดเห็นนั้น ๆ มีผู้ที่เสนอแนวคิดไว้ดังนี้

Foster (1952: 119) ได้กล่าวสรุปเกี่ยวกับความคิดเห็นว่ามีมูลเหตุ 2 ประการ ได้แก่

1. ประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสิ่งของ บุคคล หมู่คณะ เรื่องราวต่างๆ สถานการณ์ ความ คิดเห็นเกิดขึ้นในตัวบุคคลจากการได้พบเห็น ความคุ้นเคย อาจถือได้ว่าเป็นประสบการณ์ตรงจาก การได้ยินได้ฟัง ได้เห็นรูปถ่ายหรืออ่านจากหนังสือโดยไม่ได้พบเห็นของจริง ถือว่าเป็น ประสบการณ์ทางอ้อม
2. ระบบค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยม เนื่องมาจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยม และการ ตัดสินใจค่านิยมไม่เหมือนกัน คนแต่ละกลุ่มจึงมีความคิดเห็นในสิ่งเดียวกันแตกต่างกัน

Oskamp (1977: 119 -133) ได้สรุปปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็นไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย เป็นปัจจัยตัวแรกที่ไม่ค่อยจะได้พูดถึงนัก โดยมี การศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านพันธุกรรมจะมีผลต่อระดับความก้าวร้าวของบุคคล ซึ่งมีผลต่อการศึกษาค้นคว้า หรือความคิดเห็นของบุคคลนั้น ๆ ได้ ส่วนปัจจัยทางด้านร่างกาย เช่นอายุ ความเจ็บป่วย และผลกระทบจากการใช้ยาเสพติดจะมีผลต่อความคิดเห็นและทัศนคติของบุคคล

2. ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล คือ บุคคลได้รับความรู้สึกและความคิดต่าง ๆ จาก ประสบการณ์โดยตรง เป็นการกระทำหรือได้พบเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ โดยตนเอง ทำให้เกิดทัศนคติ และความคิดเห็นจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับ

3. อิทธิพลจากครอบครัว บุคคลที่เป็นเด็กและได้รับอิทธิพลการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่ และครอบครัว ทั้งนี้เมื่อตอนเป็นเด็กเล็ก ๆ จะได้รับการอบรมสั่งสอน ทั้งในด้านความคิด การตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย การให้รางวัล และการลงโทษ ซึ่งเด็กจะได้รับจาก ครอบครัวและจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับมา

4. ทัศนคติและความเห็นของกลุ่ม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นหรือ ทัศนคติของแต่ละบุคคล เนื่องจากบุคคลต้องมีสังคมและการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้นทัศนคติ และความเห็นต่าง ๆ จะได้รับการถ่ายทอดและมีแรงกดดันจากกลุ่มไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเพื่อน กลุ่มอ้างอิงต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดการคล้อยตามกันเป็นกลุ่มได้

5. สื่อมวลชนที่บุคคลได้รับสื่อต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ต่าง ๆ จะมีผลทำให้บุคคลมีความเห็นมีความรู้สึกต่างๆ เป็นไปตามสื่อข้อมูลที่ได้รับ

ประเภทของความคิดเห็น

Renner (1994 อ้างถึงใน ศักดิ์สิทธิ์, 2544) จำแนกความคิดเห็นไว้ 2 ประการ ด้วยกัน

1. ความคิดเห็นเชิงบวกสุด - เชิงลบสุด เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากและจากประสบการณ์ ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ ทิศทางบวกสุด ได้แก่ ความรัก จนหลง ทิศทางลบสุด ได้แก่ การรังเกียจ ความคิดเห็นรุนแรงเปลี่ยนแปลงยาก

2. ความคิดเห็นจากความรู้และความเข้าใจ การมีความเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจต่อสิ่งนั้น ๆ เช่นความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี ชอบยอมรับเห็นด้วย ความรู้ความเข้าใจในทางที่ไม่ดี ได้แก่ ไม่ชอบ ไม่ยอมรับ ไม่เห็นด้วย

วิธีวัดความคิดเห็น

Zadrozny (1959: 234 อ้างถึงใน สุรศักดิ์, 2539) กล่าวว่า iva การวัดความคิดเห็น โดยทั่วไปต้องมีส่วนประกอบ 3 อย่าง คือบุคคลที่ถูกวัด สิ่งเร้าและการตอบสนอง ซึ่งจะออกมาเป็นระดับสูงต่ำ มากน้อย วิธีวัดความคิดเห็นโดยมากจะใช้การตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์โดยให้ผู้ที่จะตอบคำถามเลือกตอบตามแบบสอบถาม

Best (1977: 77 อ้างถึงใน วาชรต้น, 2546) ได้เสนอแนะว่า วิธีที่ง่ายที่สุดที่จะบอกถึงความคิดเห็นก็คือ การแสดงให้เห็นถึงร้อยละของคำตอบในแต่ละข้อความ เพราะจะทำให้เห็นว่าความคิดเห็นจะออกมาในลักษณะใดและจะได้ทำตามข้อคิดเห็นเหล่านั้นได้

รวีวรรณ (2538 อ้างถึงใน ปรีชา, 2546) สรุปไว้ว่า การวัดความคิดเห็นสามารถทำได้ โดยการสร้างแบบวัด ซึ่งมีหลายวิธี แต่ที่นิยมใช้มี 2 วิธี

1. วิธีการวัดแบบลิเคิร์ต เป็นวิธีการสร้างมาตรวัดทัศนคติที่นิยมแพร่หลายเพราะเป็นวิธีสร้างมาตรวัดแบบง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงทัศนคติในทางชอบหรือไม่ชอบ โดยยึดอันดับความชอบหรือไม่ชอบ โดยใช้มาตรวัด 3 ระดับคือ มากที่สุด ปานกลาง น้อยที่สุด และให้คะแนน 5, 4, 3, 2, 1 หรือ +2, +1, 0, -1, -2 เป็นต้น

2. วิธีวัดของออสกูด เป็นการวัดโดยเขียนคำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงข้ามหลายคู่ เพื่อให้เหมาะสมกับเป้าหมายที่จะวัด และครอบคลุมสิ่งที่จะวัดทุกด้าน และนำคำคุณศัพท์แต่ละคู่ มาสร้างมาตรวัดโดยอาจแบ่งเป็นมาตรวัด 3, 5, 6, หรือ 7 ระดับ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ อำเภอยะโยะ จังหวัดชุมพร ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาความคิดเห็น โดยมีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือประกอบการวิจัย

แนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

คำว่า Eco-tourism กำลังเป็นสิ่งที่ได้รับความสนใจอย่างสูงในสถานการณ์ปัจจุบันนี้ วงการท่องเที่ยวและแวดวงวิชาการ ได้พยายามที่จะบัญญัติศัพท์เป็นภาษาไทย จากช่วงเวลาที่ผ่านมา พบว่ามีการบัญญัติไว้มากมายหลายคำ อาทิ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ การท่องเที่ยวเพื่อรักษาสีเขียวแวดล้อม ฯลฯ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะใช้คำว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแทนคำว่า Eco-tourism ด้วยเหตุผลคือ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของคำ อาจหมายความว่า เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการหรือทำที่ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศวิทยาของแหล่งท่องเที่ยว

กล่าวอีกนัยหนึ่งคือมุ่งเน้นในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์ ให้ความสำคัญต่อระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้อาจรวมถึงวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่นั้น ๆ คำนี้จึงเป็นคำที่สะท้อนที่มาของคำภาษาอังกฤษแต่เริ่มแรก คำศัพท์นี้น่าจะถูกต้องตามคำจำกัดความที่เน้นความชัดเจนขององค์ประกอบ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2539:11-12)

นิยามและความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

Hector Ceballos - Lascurain (1990 อ้างถึงใน ฉัตรชัย, 2545) แห่งสภาพสากลว่าด้วยการอนุรักษ์ (International Union for the Conservation of Nature and Natural Resources - IUCN) ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นบุคคลแรกที่กำหนดความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติเหล่านั้น

The Ecotourism Society (1991: 261 อ้างถึงใน ฉัตรชัย, 2545) ซึ่งองค์กรภาคเอกชนที่มีบทบาทโดยตรงเกี่ยวกับการศึกษาวางแผน และเผยแพร่ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้

กำหนดความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในช่วงแรกไว้ว่า “การเดินทางไปเยือนแหล่งธรรมชาติโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมด้วยความระมัดระวัง ไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือทำลายคุณค่าของระบบนิเวศและในขณะเดียวกันช่วยสร้างโอกาสทางด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เกิดประโยชน์ต่อประชาชนท้องถิ่น”

แต่ต่อมาคำนิยามข้างต้นของ The Ecotourism Society ก็ได้รับการปรับปรุงโดย Western (1993) ให้สั้นแต่มีความหมายสมบูรณ์มากขึ้นว่าเป็น “การเดินทางท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติซึ่งมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนท้องถิ่นดีขึ้น”

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2539) ได้ให้ความหมาย “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” ไว้ว่า การท่องเที่ยวโดยเข้าไปสัมผัสกับธรรมชาติซึ่งต้องมีการได้ความรู้ทางนิเวศวิทยา จากผู้มีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ อย่างแท้จริง เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่เข้าไปมีความรู้เพิ่มขึ้น รวมถึงการสัมผัสสภาพธรรมชาติ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรในท้องถิ่นและเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่ต้องรักษาไว้

สมาคมการท่องเที่ยวอนุรักษ์ธรรมชาติใน U.S.A. (อ้างถึงใน นิมิตรพงศ์, 2545) ให้ความหมายว่า “ การท่องเที่ยวที่มีจุดมุ่งหมายไปสู่แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติต่าง ๆ เพื่อความเข้าใจในวัฒนธรรมและธรรมชาติของสถานที่ โดยไม่รบกวนการเปลี่ยนแปลงสภาพทางชีววิทยาของพื้นที่ และชาวบ้านโดยรวมมีรายได้จากการท่องเที่ยวนี้ด้วย ”

กองอนุรักษ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2540) กำหนดว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศหมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

สาทิศ (2543) รวบรวม ความหมายและแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ว่า เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวที่มุ่งให้เกิดการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

(Ecotourism) จึงเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Conservation Tourism) ซึ่งพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) ตามปณิญาสาทว่าด้วยการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (Environmental Sustainable Development)

วรรณภา (2539) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า เป็นการท่องเที่ยวที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการเรียนรู้และความเข้าใจในธรรมชาติและวัฒนธรรมของท้องถิ่น โดยยึดหลักการแห่งการเคารพซึ่งศักดิ์ศรีของระบบนิเวศวิทยา เอื้ออำนวยประโยชน์และโอกาสทางเศรษฐกิจแก่ชุมชนและท้องถิ่นเป็นสำคัญ

นิมิตพงษ์ (2545) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) คือการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกแห่งการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงเป็นการท่องเที่ยวที่ทุกฝ่ายมีส่วนเกี่ยวข้องรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติ ระบบนิเวศและวัฒนธรรมท้องถิ่น ทำให้คนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ และรักษาระบบนิเวศท้องถิ่น พัฒนาเศรษฐกิจ รวมถึงความสามารถและสร้างกำลังใจให้กับชุมชนชนบทได้พึ่งตนเองอีกด้วย

แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย(2540) การท่องเที่ยวภายในประเทศไทยได้เจริญรุดหน้ามาตามลำดับ นับตั้งแต่ได้มีการส่งเสริม การท่องเที่ยวเพื่อเสริมและกระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เป็นผลให้เกิดรายได้หมุนเวียนมีมูลค่านับแสนล้านบาท ซึ่งส่งผลดีต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ แต่ในทางตรงกันข้าม การเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลับทำให้สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว และภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวลดถอยลง การจัดการท่องเที่ยวโดยทั่วไปมักประสบปัญหาที่สวนทางกันระหว่างการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสังคมกับการพัฒนาอยู่เสมอ

การพัฒนาการท่องเที่ยวในทิศทางที่ประสานการพัฒนากับการอนุรักษ์ ได้มีความพยายามดำเนินการมาโดยตลอด โดยการวางกลยุทธ์ในการพัฒนาภายใต้แผนการพัฒนาดำเนินการอย่างรอบคอบตรงตามหลักวิชาการ โดยยึดหลัก “การพัฒนาสู่อนุรักษ์ เพื่อพิทักษ์ท่องเที่ยวไทย” แต่ในการดำเนินการที่ผ่านมาแนวทางต่าง ๆ เหล่านี้ยังไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างได้ผล ด้วยสาเหตุหลายประการ สาเหตุประการหนึ่งที่จะกล่าวเป็นพิเศษในที่นี้ คือ ความสับสนในการพัฒนาระหว่างความต้องการทางเศรษฐกิจและการอนุรักษ์กับการจัดการรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสม

ภายใต้ความต้องการของประเทศในการสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนากับการอนุรักษ์ และการสร้างเสริมระบบประชาธิปไตยที่มาจากรากหญ้าให้มากที่สุด ประกอบกับกระแสของโลกในการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะจากการประชุม “Earth Summit” ที่กรุงริโอเดอจาเนโร ประเทศบราซิล เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2535 มีส่วนผลักดันให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐบาลกับภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งระบบและกระบวนการ เพื่อการประสานการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตั้งแต่ในระดับการตัดสินใจและการระบุแนวทางการปฏิบัติที่จำเป็น รวมทั้งใน Agenda 21 ส่วนที่เกี่ยวข้องกับ Travel and Tourism Industry ได้ก่อให้เกิดกระแสที่สำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว 3 ด้าน คือ

กระแสความต้องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่มีขอบเขตกว้างขวางไปทั่วโลก ทั้งในแง่การอนุรักษ์ในระดับท้องถิ่นจนถึงการอนุรักษ์ ป้องกัน และแก้ไขวิกฤตการณ์ของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอนุรักษ์ระบบนิเวศเพื่อคงความหลากหลายทางชีวภาพ

กระแสความต้องการของตลาดการท่องเที่ยว ที่เจาะจงในด้านการศึกษารียนรู้หรือมีประสบการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เป็นความต้องการที่มีมากขึ้นในหมู่นักท่องเที่ยวและทุกส่วนของสังคม เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กระแสนี้จึงก่อให้เกิดความต้องการด้านการขยายและปรับทิศทางของตลาดธุรกิจท่องเที่ยวมากขึ้น

กระแสความต้องการพัฒนาคน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มาจากรากหญ้า (ประชาชนพื้นฐาน) อันจะเป็นหลักประกันที่จะให้การพัฒนามีทิศทางที่ถูกต้อง มีการกระจายรายได้ที่เหมาะสม เป็นไปตามความต้องการของผู้ที่อยู่ในพื้นที่มากขึ้น

จากหลักการ 3 กระแสเหล่านี้ จึงเกิดแนวความคิดของการพัฒนาในทิศทางที่ยั่งยืน ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยตรงและต่อระบบการจัดการพัฒนาการท่องเที่ยว รวมทั้งต่อรูปแบบการท่องเที่ยวขึ้น ทางเลือกในการท่องเที่ยวใหม่ (New tourism หรือ Alternative tourism) เป็นความพยายามที่จะตอบสนองความต้องการดังกล่าว เพื่อมาทดแทนหรือแข่งขันกับการท่องเที่ยวตามประเพณีนิยมหรือแบบทั่วไป (Conventional tourism) ซึ่งมีการนำเสนอในหลายรูปแบบ และรูปแบบการท่องเที่ยวที่นำมาซึ่งการจัดการระบบการจัดการที่กล่าวถึงมากที่สุด คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวในปัจจุบันที่นานาประเทศให้ความสำคัญ เพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนของประเทศและโลก ตามหลักปรัชญาสากลว่าด้วยการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (Environmentally Sustainable Development) โดยให้ความสำคัญกับการศึกษาหรือการเรียนรู้ หรือมุ่งเน้นให้เกิดการอนุรักษ์มากกว่าการจัดการลดหรือปราศจากผลกระทบและนักท่องเที่ยวพึงพอใจเท่านั้น แต่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบในแหล่งท่องเที่ยว มีการจัดการรักษาสิ่งแวดล้อมและให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยว

ในปี พ.ศ. 2530 ได้มีการเสนอทางเลือกใหม่ของการพัฒนาเรียกว่า การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development) จากรายงาน Bruntland Report (Our Common Future) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนว่า เป็นการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของสังคมปัจจุบัน โดยไม่บั่นทอนศักยภาพในการพัฒนาของคนยุคหน้า ในการแสวงหาการตอบสนองความต้องการของตน ซึ่งแนวความคิดนี้ได้ขยายครอบคลุมมาสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวด้วย และเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว แนวความคิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจึงได้รับความนิยมและแพร่หลายมากขึ้น ในการประชุม Globe 90 ณ ประเทศแคนาดา ได้ให้คำจำกัดความการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนหมายถึง การพัฒนาที่สามารถสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่าง ๆ ของอนุชนรุ่นหลัง การท่องเที่ยวที่นี้ หมายความว่า การจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคมและความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษากลไกทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2540)

แนวคิดพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

วันชัย (2544) กล่าวว่า จากคำนิยามที่มีความหลากหลายและสอดคล้องกันของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทำให้เห็นความแตกต่างจากการท่องเที่ยวแบบทั่วไป โดยการท่องเที่ยวแบบทั่วไปมีแนวคิดมุ่งเน้นเพื่อให้เกิดผลทางเศรษฐกิจอย่างเดียว โดยละเลยการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้น ส่วนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะมีแนวคิดมุ่งพัฒนาเพื่อให้เกิดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ แต่ในขณะเดียวกันก็มุ่งอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวด้วย เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในรูปแบบคุณภาพชีวิต จึงได้เกิดแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. การใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หรือการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างชาญฉลาด โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะต้องระมัดระวังเป็นพิเศษที่จะต้องไม่สร้างผลกระทบด้านลบให้แก่สิ่งแวดล้อมในทรัพยากรการท่องเที่ยวนั้น เนื่องจากธรรมชาติสิ่งแวดล้อมดั้งเดิมเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศแสวงหาในการเดินทางมาท่องเที่ยว จึงต้องอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวให้ยั่งยืนเพื่อเป็นสิ่งดึงดูดใจ

2. การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวจะต้องอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของทรัพยากรการท่องเที่ยวไม่ให้เกิดผลกระทบทางลบจากการใช้ประโยชน์ในการท่องเที่ยว จนเกิดสภาพเสื่อมโทรมหรือถูกกระทบให้คุณภาพด้อยลง ดังนั้น การให้ความรู้ความเข้าใจและการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ชุมชนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ คู่มือทรัพยากรการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ เป็นต้น

3. การสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศมักจะเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจศึกษาเรียนรู้และแสวงหาประสบการณ์จากการท่องเที่ยว โดยนิยมเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่ยากลำบากและท้าทาย และมักไม่สนใจสิ่งอำนวยความสะดวกมากนัก แต่จะสนใจกับการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทั้งระดับกว้างและระดับลึก เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ และสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวมากกว่า

4. การให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม ชุมชนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่รอบ ๆ แหล่งท่องเที่ยวควรได้รับการพิจารณาเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อช่วยให้ชุมชนท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม อันจะก่อให้เกิดการกระจายรายได้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่น อีกทั้งจะทำให้ชุมชนท้องถิ่นตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว เช่น การลงทุนในธุรกิจการท่องเที่ยวขนาดเล็ก การเป็นมัคคุเทศก์ การนำสินค้าที่เป็นศิลปกรรมพื้นบ้านมาขายแก่นักท่องเที่ยว และการจ้างงานในส่วนบริการอื่น ๆ เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติและจุดมุ่งหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีวัตถุประสงค์ที่จะตอบสนองความต้องการของประเทศโดยรวม ในอันที่จะให้การพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งระบบเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ให้คนเป็นจุดมุ่งหมายหลัก ดังนั้นวัตถุประสงค์ของการมีนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพด้านการศึกษาลี้ภัยสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศวิทยาให้เป็นแหล่งเสริมสร้างจิตสำนึกและพัฒนาคนที่เกี่ยวข้องในระบบให้มีความรับผิดชอบต่อการอนุรักษ์ มีรูปแบบ วิธีการ กิจกรรมและมาตรการในการจัดการที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสังคม มีการบริการที่เหมาะสมได้มาตรฐาน เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและการจัดการอย่างเป็นระบบ รองรับและกระตุ้นการขยายตัวของนักท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองนโยบายการกระจายรายได้ โดยมีโครงข่ายการเดินทางในประเทศไทยให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและมีการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ และการใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภูมิภาคอาเซียนและอินโดจีน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2540)

ยูวดี (2539) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า เพื่อพัฒนาจิตสำนึกความเข้าใจและเพิ่มพูนประสบการณ์ที่มีคุณค่าของนักท่องเที่ยว ปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ มุ่งประสานผลประโยชน์และความต้องการในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเข้ากับการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจเป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่ช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรม อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

จะเห็นได้ว่า วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น ทำให้นักท่องเที่ยวได้มีความเข้าใจและได้ประสบการณ์ที่มีค่า ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีแหล่งท่องเที่ยวมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทำให้เศรษฐกิจของประเทศชาติดีขึ้นและยังทำให้แหล่งท่องเที่ยวคงอยู่ตลอดไป

องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544) กล่าวถึงขอบเขตของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงครอบคลุมองค์ประกอบหลัก 4 ประการ ที่ประกอบด้วย การพิจารณาด้านพื้นที่ท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว ผู้เกี่ยวข้องและรูปแบบการจัดการ กล่าวคือ

1. องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติเป็นหลักที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (identical or authentic or endemic or unique) ทั้งนี้รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในพื้นที่นั้น ๆ ดังนั้น องค์ประกอบด้านพื้นที่จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ

2. องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ (Responsible travel) ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม (no or low impact) มีการจัดการที่ยั่งยืน ครอบคลุมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ และควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน (sustainable management) เพื่อให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ ที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

3. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ (learning process) โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพูนความรู้ (knowledge) ประสบการณ์ (experience) และความประทับใจ (appreciate) เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องทั้งต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา (Environment education-based tourism)

4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน และประชาชนท้องถิ่น (Involvement of local community or people participation) ที่มีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ปฏิบัติตามแผน ได้รับประโยชน์ ติดตามตรวจสอบ ตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่น ทั้งการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิตและการได้รับผลตอบแทน เพื่อกลับมาบำรุงรักษา และจัดการแหล่งท่องเที่ยว และในที่สุดแล้ว ท้องถิ่นสามารถควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างมีคุณภาพ ท้องถิ่นในที่นี้ เริ่มต้นจากระดับรากหญ้าจนถึงการปกครองส่วนท้องถิ่น และอาจรวมไปถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน

ข้อกำหนดที่ชัดเจนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนี้ ขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของลักษณะพื้นฐานที่เป็นหลักการทั้ง 4 ด้าน หากการท่องเที่ยวใดมีองค์ประกอบที่สมบูรณ์ของลักษณะดังกล่าวแล้วจัดเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สมบูรณ์ หากขาดหรือปราศจากข้อใดข้อหนึ่ง ความสมบูรณ์จะลดน้อยลงจนอาจเป็นการจัดการที่ส่งเสริมให้เป็นการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่น ๆ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2540) ได้นำกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของรัฐควีนสแลนด์มาอธิบาย โดยกล่าวถึงองค์ประกอบหลักที่เป็นพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 5 ประการคือ

1. ความยั่งยืน (Sustainability) ความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติที่ได้รับการยอมรับจากรัฐบาลแห่งชาติและแห่งรัฐว่าเป็นกุญแจนำไปสู่หลักการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งดำเนินการในสภาพแวดล้อมธรรมชาติเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพทางการท่องเที่ยว รวมทั้งปริมาณการท่องเที่ยวโดยไม่เกิดผลร้ายต่อสภาพแวดล้อม ซึ่งช่วยเกื้อกูลและหล่อเลี้ยงการท่องเที่ยวไว้ นอกจากนี้ยังต้องสร้างความเชื่อมั่นว่าจะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อพื้นที่ธรรมชาติ

2. องค์ประกอบธรรมชาติที่สำคัญ (Significant natural components) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่อาศัยรากฐานจากสิ่งแวดล้อมธรรมชาติโดยมุ่งเน้นลักษณะเด่นทางชีววิทยา กายภาพและวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศบังเกิดและขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ นอกจากนี้ยังอาจรวมถึงองค์ประกอบทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ นับเป็นปัจจัยหลักในการวางแผนพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3. การศึกษาและการสื่อความหมาย (Education and interpretation) การศึกษาและการสื่อความหมายด้านสภาวะแวดล้อมนับเป็นอุปกรณ์สำคัญในการสร้างเสริมประสบการณ์การท่องเที่ยว อันก่อให้เกิดการเรียนรู้และแบ่งปันความหมาย ดึงดูดใจบรรดาผู้ปรารถนาจะร่วมดูแลสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาความรู้ ความสำนึกและความชื่นชมต่อสิ่งแวดล้อมเหล่านั้น หากขยายวงกว้างออกไป การท่องเที่ยวเชิงนิเวศก็น่าจะนำไปสู่ปฏิบัติการเชิงบวกเพื่อสิ่งแวดล้อม โดยช่วยเพิ่มพูนจิตสำนึกของการอนุรักษ์ ความรู้ที่ได้จากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถโน้มน้าวพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชุมชนและอุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังช่วยยึดกิจกรรมนักท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติให้คงอยู่ต่อไปอีกนาน และการศึกษายังสามารถใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการจัดการแหล่งธรรมชาติได้อีกด้วย การสื่อความหมายช่วยให้นักท่องเที่ยวมองเห็นภาพรวมของสภาวะแวดล้อม โดยชี้ให้เห็นคุณค่าทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของสถานที่ท่องเที่ยว รวมทั้งประเด็นอื่นๆ ด้วย เช่น การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ฯ

4. ชุมชนท้องถิ่น (Local communities) การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นไม่เพียงก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นและสภาพแวดล้อมเท่านั้น แต่ยังปรับปรุงคุณภาพด้านประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่นสามารถมีส่วนร่วมปฏิบัติการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรวมทั้งการจัดเตรียมข้อมูลความรู้ การบริการ สิ่งอำนวยความสะดวก และผลิตผลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถสร้างรายได้สำหรับการอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรนอกเหนือไปจากผลประโยชน์ทางด้านสังคมและวัฒนธรรม

5. ความพึงพอใจของผู้ใช้หรือผู้มาเยือน (user/visitor satisfaction) ความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่ได้สัมผัสการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นับเป็นสิ่งสำคัญสำหรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแบบนี้ (ecotourism industry) ในระยะยาวข้อมูลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรจะถูกต้องโดยกำหนดจุดมุ่งหมายที่เจาะจงตามความเหมาะสมที่ปรากฏอยู่ ประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวควรเท่าเทียมหรือเกินกว่าความคาดหวังของพวกเขา การบริการและสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้าควรเป็นรองการอนุรักษ์และปกป้องสิ่งที่พวกเขามาเยือน

รำไพพรรณ (2543) กล่าวถึงองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 7 ประการดังนี้

(1) เป็นการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบ (เจ้าของแหล่งท่องเที่ยวรับผิดชอบแหล่งให้

คงคุณภาพ บริษัทนำเที่ยวรับผิดชอบต่อการจัดท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวรับผิดชอบตนเองและแหล่งท่องเที่ยว)

(2) เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์ อาจเป็นแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ

(3) เป็นการท่องเที่ยวที่มีระบบการจัดการรักษาสีเขียวและสิ่งแวดล้อมและการศึกษาให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น

(4) เป็นการจัดการที่มีจิตสำนึกต่อการรักษาสีเขียวและวัฒนธรรมท้องถิ่น

(5) เป็นการจัดการโดยชุมชนมีส่วนร่วม ร่วมดำเนินการ ร่วมวางแผน และร่วมรับผลประโยชน์อย่างเสมอภาคกัน โดยสามารถร่วมรักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่นไว้ได้

(6) นักท่องเที่ยวเดินทางไปเที่ยวได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่เพิ่มขึ้น

(7) เป็นการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สุรศักดิ์ (2539: 38 อ้างถึงใน Dowling, 1995:90) ได้อธิบายว่า ในการวางแผนการจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำเป็นต้องเข้าใจถึงจำนวนและรูปแบบที่แตกต่างกันของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงได้กำหนดรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (styles of ecotourism) โดยพิจารณาจากตัวแปรต่างๆ ดังนี้

1. ลักษณะของธรรมชาติที่นักท่องเที่ยวต้องการ
2. ลักษณะขอบเขตของการสัมผัสและเกี่ยวข้องโดยตรงกับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ
3. ขนาดของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้อง

4. การใช้ประโยชน์และติดต่อส่วนตัวกับมัคคุเทศก์
5. การพึ่งพาเครื่องยนต์ักโลกของยานพาหนะและสิ่งอำนวยความสะดวก
6. ลักษณะความพอใจและประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว

สุรศักดิ์ (2539: 40) รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่นิยมจัดในประเทศไทย จำแนกตามกิจกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบันนี้มีหลายรูปแบบ คือ

1. การจัดท่องเที่ยวเดินป่า (Hiking/ Trekking) การท่องเที่ยวเพื่อชื่นชมธรรมชาติของป่าเขา ถ้ำ น้ำตก โดยจัดเดินเท้า/นั่งช้าง เดินป่า/พักแรมตามบ้านชาวเขา รีสอร์ทและบ้านรับรองป่าไม้
2. การเดินป่าและดูนก/แมลง (Birdwatching) การท่องเที่ยวเพื่อชื่นชมธรรมชาติของป่า มุ่งเน้นการศึกษาพฤติกรรมนกและแมลง การพักแรมแคมป์ บ้านรับรองอุทยาน/โรงแรมและรีสอร์ท
3. แคนูทัวร์ (Canoe paddling) การนำเที่ยว โดยใช้แคนูหรือคะยัค พายเลาะไปตาม ชานน้ำ/ป่าโกงกาง ลอดถ้ำ/เลียบเขา/เชิงเกาะ พักแรมตาม โรงแรมและรีสอร์ท
4. ทัวร์ดำน้ำ (Diving) เป็นการนำเที่ยวให้นักดำน้ำได้ลงไปท่องตามแนวปะการังตามเกาะต่างๆ พักแรมในเรือท่องเที่ยว/แคมป์/บ้านรับรองอุทยาน รีสอร์ทและโรงแรม
5. เรือใบท่องเที่ยวทะเล (Sailing) เป็นการท่องเที่ยวในกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสามารถ เดินทางด้วยเรือใบท่องเที่ยวไปตามอ่าว และหมู่เกาะต่างๆ ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวต่างประเทศ การพักแรมในเรือ/โรงแรมและรีสอร์ท
6. จักรยานท่องเที่ยว (Biking) การเดินทางโดยขี่จักรยานท่องเที่ยวเข้าไปยังสถานที่ท่องเที่ยวในเขตอุทยานและโบราณสถาน เป็นการท่องเที่ยวที่สามารถเข้าไปใกล้ชิดแหล่งท่องเที่ยว พักแรมบ้านรับรองอุทยาน/โรงแรมและรีสอร์ท

7. ประวัติศาสตร์และโบราณคดีสัญจร (Historical tour) การท่องเที่ยวไปตามแหล่งประวัติศาสตร์/แหล่งโบราณคดี/หลุมขุดค้น โบราณสถาน บางครั้งมีการจัดนำเที่ยวไปตามเส้นทางวรรณคดีสัญจร เส้นทางอารยธรรม การพักผ่อนบ้านพักรับรอง / รีสอร์ทและโรงแรม

8. เกษตรสัญจร (Agricultural tour) การเที่ยวชมสถานที่ทำการเกษตรกร แหล่งทำสวนผลไม้ แหล่งปลูกไม้ดอกไม้ประดับ แหล่งทำฟาร์ม รับฟังการอธิบายถึงปัญหาและความสำเร็จในงานอาชีพ/บางครั้งแวะรับประทานอาหารในสถานที่นั้น การพักผ่อนมีทั้งบ้านเกษตรกร (home stay /farm stay) โรงแรมและรีสอร์ท

นอกจากรูปแบบของการท่องเที่ยวแล้ว ความสนใจ ความต้องการและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มต่างๆ จะก่อให้เกิดการตอบสนองในรูปของบริการต่างๆ แก่นักท่องเที่ยว ทำให้การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีลักษณะและรายละเอียดที่แตกต่างด้วยเช่นกัน

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2540) กล่าวถึง นโยบายการท่องเที่ยวของรัฐควีนสแลนด์ในเรื่องรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ 3 รูปแบบ คือ

1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบผจญภัยส่วนตัว (Frontier ecotourism) เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวส่วนตัวหรือกลุ่มเล็กๆ ไม่เกิน 10คน และใช้ยานพาหนะแบบไม่มีเครื่องยนต์ เช่น การเดิน การล่องเรือในการท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ธรรมชาติที่ห่างไกลและมีคนไปน้อย โดยทั่วไปนักท่องเที่ยวพวกนี้จะพึ่งพาตัวเองสูงมาก พึ่งพาส่งอำนวยความสะดวกต่ำ ชอบท้าทายและอาศัยความชำนาญในการเอาตัวรอด เช่น การเดินป่า ปีนเขา การล่องแพและล่องเรือ

2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นกลุ่มเล็ก (Small Group Ecotourism) เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นส่วนตัวหรือกลุ่มเล็กประมาณ 15 คนหรือน้อยกว่า แต่มักใช้ยานพาหนะที่มีเครื่องยนต์ในการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวรูปแบบนี้เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มที่มีอายุแตกต่างกัน ซึ่งไม่ค่อยจำเป็นต้องอาศัยความรู้ความสามารถพิเศษในการเอาตัวรอดสูงเหมือนแบบแรก ตัวอย่างเช่น การขี่จักรยานทัวร์ป่า

3. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบกลุ่มใหญ่ (Popular Ecotourism) ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับยานพาหนะ เช่น รถบัส เรือขนาดใหญ่ ที่สามารถบรรทุกนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก มีความ

ต้องการในการพึ่งพาตนเองต่ำ และไม่ชอบความท้าทายแต่ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก และการบริการมาก เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อาหาร เครื่องดื่ม และห้องน้ำ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบนี้ รวมความหลากหลายของนักท่องเที่ยวทั้งอายุและสมรรถภาพทางร่างกาย

ประเภทของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ศรีพร (2536: 30 อ้างถึงใน สิริกุล) สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมได้ให้ความเห็นว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถแบ่งระดับความสนใจในธรรมชาติได้ 4 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มนักธรรมชาติวิทยา (Naturalists) ซึ่งมีจุดประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพืช สัตว์ สิ่งแวดล้อมในระบบนิเวศหนึ่งๆ
2. กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้รักธรรมชาติ (Nature Tourists) หรือที่รู้จักกันในนามของนักนิยมไพร จะมีจุดสนใจหลักที่ความงามของธรรมชาติและวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของคนท้องถิ่น
3. กลุ่มนักท่องเที่ยวที่ชอบแสวงหาความตื่นเต้น และแปลกใหม่ (Mainstream Nature Tourists) ในสภาพธรรมชาติที่ห่างไกลความเจริญ และมีความลำบากในการเข้าถึง
4. กลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไปที่ต้องการชื่นชมธรรมชาติ (Casual Tourists) เพื่อเป็นการส่งเสริมความหลากหลายให้กับประสบการณ์ในการท่องเที่ยวของตน

การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในแต่ละแห่งจะมีรายละเอียดปลีกย่อยแตกต่างกันไป ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะของพื้นที่ ลักษณะของนักท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมอื่นๆ การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ อำเภอ พะโต๊ะ จังหวัด ชุมพร ซึ่งมีลักษณะทางธรรมชาติและการจัดการในลักษณะปลีกย่อยที่แตกต่างไปจากแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ จึงต้องมีการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของแหล่งท่องเที่ยวซึ่งจะนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการศึกษาจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อไป

แนวนโยบายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประเทศไทย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2540) การณรงค์ให้ประชาชนมีบทบาท มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมช่วยผ่านสื่อมวลชนทุกช่องทาง รวมทั้งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานราชการทุกแห่งที่จัดทำแผนปฏิบัติการต้องเปิด โอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงการบริหารและจัดการการท่องเที่ยวใน ท้องถิ่นที่ทุกคนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวด้วย

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยไว้ใน ส่วนที่ 3 : การเสริมฐานรากของสังคมให้ เข้มแข็ง ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2544) ระบุว่า แนวทางในการอนุรักษ์ฟื้นฟู และรักษาสภาพแวดล้อมชุมชน ศิลปวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวให้เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตและเศรษฐกิจชุมชน สามารถทำได้โดยการสำคัญในเรื่องความสามารถในการรองรับของระบบ นิเวศในแหล่งท่องเที่ยว การป้องกันมิให้วัฒนธรรมของท้องถิ่นได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยว โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับศักยภาพ ของแหล่งท่องเที่ยว กำหนดเขตอนุรักษ์และเขตพัฒนาสำหรับแหล่งท่องเที่ยวให้ชัดเจน โดยให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้วย

ข้อดีและข้อเสียในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ยูวดี (2538) ได้กล่าวถึงข้อดีและข้อเสียของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ดังนี้

ข้อดีของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการผสมผสานผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการ อนุรักษ์ธรรมชาติ ช่วยสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ช่วยเพิ่มรายได้และสร้างงานให้กับ คนในท้องถิ่น เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพให้เดินทางเข้าประเทศมากขึ้น ช่วยสร้างภาพพจน์ ที่ดีให้ประเทศในการเป็นจุดหมายปลายทางที่มีความงดงามและอุดมสมบูรณ์ทั้งสิ่งแวดล้อมทาง ธรรมชาติและวัฒนธรรม

ข้อเสียของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

หากการดำเนินการขาดการวางแผนที่รอบคอบและระบบการควบคุมตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพจะก่อให้เกิดผลเสียต่อสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศได้

จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น มีข้อดีหลายประการทั้งต่อระดับภูมิภาคและระดับประเทศ แต่ในขณะเดียวกัน หากขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพแล้ว การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศก็จะก่อให้เกิดผลเสียต่อทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตลอดจนระบบเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ

ข้อมูลทั่วไปของ อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร

ประวัติความเป็นมา

อำเภอพะโต๊ะ เป็นชุมชนขนาดเล็ก ผู้คนตั้งถิ่นฐานทำมาหากินอยู่บนฝั่งต้นแม่น้ำหลังสวนเดิมเป็นถิ่นกันดารแวดล้อมไปด้วยป่าใหญ่ ท้องที่อำเภอพะโต๊ะเป็นชุมชนแห่งหนึ่งที่มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ อาศัยที่มีแร่ดิบมากจึงมีชุมชนไปตั้งบ้านเรือน เมื่อแร่ดิบก็มีน้อยลง ชาวบ้านจึงหันมาทำสวนผลไม้ ตั้งบ้านเรือนอยู่อาศัยถาวรตลอดมา ตามประวัติความเป็นมากล่าวว่าเป็นที่อยู่ของชนชาวอิสลามเป็นผู้มาตั้งรกราก และประกอบการอาชีพอยู่ก่อน เพราะตามหลักฐานและคำเรียกชื่อบางคำมีสำเนียงและเรียกชื่อเป็นภาษาอิสลาม แต่ต่อมากำเรียกชื่อหมู่บ้านและสิ่งต่าง ๆ ได้เพี้ยนไปจนฟังเป็นภาษาไทย เช่น คำว่า "พะโต๊ะ" ซึ่งเป็นชื่อที่เรียกที่ตั้งตำบล สันนิษฐานว่า มาจากคำ "อะโต๊ะ" ซึ่งแปลว่า "ผู้รู้ทางศาสนาอิสลาม"

เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2465 กระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นว่าป็นท้องที่ ๆ มีชุมชนอาศัยอยู่หนาแน่น และมีการประกอบอาชีพเป็นหลักฐาน จึงได้ยกฐานะท้องที่ขึ้นเป็นอำเภอตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 และเรียก "อำเภอพะโต๊ะ" ขึ้นกับจังหวัดหลังสวนในขณะนั้น โดยแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 5 ตำบล ต่อมาเมื่อกระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งยุบจังหวัดหลังสวนเป็นอำเภอ ให้ขึ้นกับจังหวัดชุมพร ส่วนอำเภอพะโต๊ะ ยังคงเป็นอำเภออยู่ดังเดิม และได้โอนไปขึ้นอยู่กับจังหวัดชุมพรเช่นกัน ประมาณปี พ.ศ. 2475 ได้เกิดโรคระบาดขึ้น เรียกตามภาษาชาวพื้นเมืองว่า "ไข่น้ำ" (ไข้ทรพิษ) ได้ระบาดทั่วไปในท้องที่ทำให้

ราษฎรล้มตายลงด้วยโรคระบาดเป็นจำนวนมาก ที่เหลือและมีญาติพี่น้องอยู่ต่างท้องที่ต่างก็อพยพหลบภัย ไปอยู่ต่างท้องที่ ส่วนที่เหลือก็คงตั้งหน้าประกอบอาชีพเพื่อประทังชีวิตต่อไป

และเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2480 ได้เกิดมีโรคระบาดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง เรียกตามภาษาพื้นบ้านว่า "ไข้ชน" ไข้ชนิดนี้มีลักษณะและอาการคือ มีไข้ขึ้นสูง แล้วมีขนสีขาวออกตามตัวคนไข้ จนกระทั่งคนที่ออกมาขึ้นแตกที่ปลายเป็นสองแฉก เมื่อปลายขนแตกคนไข้ก็จะถึงแก่ความตาย ไข้ชนิดนี้เป็นโรคระบาดชนิดหนึ่ง จึงทำให้ราษฎรต้องล้มตายด้วยโรคระบาดอีกเป็นจำนวนมาก ส่วนที่เหลือ ต่างก็อพยพไปประกอบอาชีพต่างท้องที่มากขึ้น จนทำให้ราษฎรในท้องที่มีจำนวนลดน้อยลงทุกที ต่อมาทางราชการได้พิจารณาเห็นว่าจะทำให้อำเภอ พะโต๊ะเป็นอำเภออยู่ต่อไปก็ไม่เหมาะสม เพราะมีราษฎรจำนวนน้อยไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2475 จึงให้ยุบ อำเภอพะโต๊ะลงมีฐานะเป็นกิ่งอำเภอ เรียกว่า "กิ่งอำเภอพะโต๊ะ" และยุบตำบลพะโต๊ะตะวันออกและตำบลพะโต๊ะตะวันตกรวมเข้ากับตำบลพะโต๊ะ เป็นตำบลเดียวกัน

เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ. 2534 กระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นอำเภอพะโต๊ะตามเดิม ปัจจุบันอำเภอพะโต๊ะพ้นจากความเป็นอำเภอกันดาร เนื่องจากมีถนนลาดยางแยกจากถนนสาย ชุมพร - หลังสวน ผ่านที่ว่าการอำเภอพะโต๊ะไปจดทางหลวงสายเพชรเกษมที่บ้านราชกรูด จังหวัดระนอง (ไทยตำบล คอท คอม, 2543)

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอตะอุบ จังหวัดระนอง
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอตะแม จังหวัดชุมพร และอำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอหลังสวน
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอเมืองระนอง และอำเภอกะเปอร์ จ.ระนอง

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่ประกอบด้วยภูเขาสลับซับซ้อน มีที่ราบน้อย ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง มีห้วยลำธารมาก มีแม่น้ำสายใหญ่ไหลผ่าน คือ แม่น้ำหลังสวน พื้นที่ที่ใช้ทำการเพาะปลูกมีน้อย

ส่วนมากเป็นที่ราบแถบเชิงเขาและที่ราบลุ่มแม่น้ำ ที่ราบเหล่านี้เหมาะแก่การเพาะปลูกอย่างยิ่ง เพราะมีปุ๋ยในดินอย่างอุดมสมบูรณ์ พื้นที่ป่าสงวนเป็นป่าเบญจพรรณ ส่วนมากขึ้นอยู่ตามที่ราบเชิงเขาและบนภูเขาสูง ลำน้ำที่สำคัญ คือ แม่น้ำหลังสวน ซึ่งมีต้นน้ำ จากภูเขาเขายมนต์ ซึ่งเป็นเขากั้นแดนระหว่างอำเภอพะโต๊ะกับอำเภอเมืองระนอง (ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย, 2541)

ข้อมูลการเมืองการปกครอง

การบริหารราชการส่วนภูมิภาค อำเภอพะโต๊ะ ในปัจจุบัน แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 4 ตำบล คือ ตำบลพะโต๊ะ ตำบลปากทรง ตำบลปังหวาน และตำบลพระรัษฎ์

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เทศบาล 1 แห่ง คือ เทศบาลอำเภอพะโต๊ะ

องค์การบริหารส่วนตำบล 4 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลพะโต๊ะ องค์การบริหารส่วนตำบลปากทรง องค์การบริหารส่วนตำบลปังหวาน องค์การบริหารส่วนตำบลพระรัษฎ์ (ไทยตำบล คอท คอม, 2543)

การคมนาคม

การคมนาคมของอำเภอพะโต๊ะ ปัจจุบันมีทางหลวงจังหวัดจากอำเภอหลังสวนตัดผ่านอำเภอพะโต๊ะ ไปยังจังหวัดระนอง ระยะทางจากหลังสวน ถึงพะโต๊ะประมาณ 52 กิโลเมตร นอกจากนี้ยังมีทางหลวงท้องถิ่นตัดผ่านตำบล หมู่บ้านต่าง ๆ ทำให้การสัญจรไปมาทำได้สะดวกมากขึ้น (ไทยตำบล คอท คอม, 2543)

สถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอพะโต๊ะ

ในอำเภอพะโต๊ะเป็นดินแดนแห่งการท่องเที่ยวที่กำลังมีชื่อเสียงเพราะเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ที่มีสถานที่ท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมมากมาย เช่น

น้ำตกเหวโหลม

เหวโหลมเป็นน้ำตกมีชื่อของพะโต๊ะ จากความสวยงามของน้ำตกที่ซ่อนตัวในป่าใหญ่ท่ามกลางคลื่นภูเขา น้ำตกมีสองชั้น โดยเฉพาะชั้นที่ 2 มีความสูงของสายน้ำที่โยนตัวแผ่กว้างปกคลุมหน้าผากกว้าง ประมาณ 25 กิโลเมตร ลงสู่แอ่งน้ำขนาดกลางที่เต็มไปด้วยก้อนหิน วางตัวซ้อนทับกันอยู่ แล้วไหลลัดเลาะธารน้ำอันคดเคี้ยวลงสู่แม่น้ำหลังสวนจะมีความงดงามเป็นพิเศษ ถ้าเป็นช่วงฝนตกกระแสน้ำจะเป็นละอองฟุ้งมีลักษณะคล้ายๆ กับหมอกล่องลอย

ถ้านับระยะทางจากชุมพรจะห่างตัวจังหวัด 120 กิโลเมตร ตั้งอยู่ที่บ้านบงไฟ หมู่ที่ 3 ตำบลปากทรง ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าควนแม่ยายหม่อน ห่างจากที่ว่าการอำเภอตามถนนลาดยางสายพะโต๊ะ-ราชกรูด (ทางหลวงหมายเลข 4006) ประมาณ 16 กิโลเมตร มีป้ายบอกทางไปน้ำตกตามถนนลูกรังอีก 6 กิโลเมตร จากนั้นเดินเท้าเข้าไปอีกประมาณ 1.5 กิโลเมตร เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ประกอบด้วย น้ำตก 2 ชั้น ซึ่งน้ำตกชั้นที่ 2 เป็นน้ำตกชั้นที่สวยงามที่สุด มีความสูงประมาณ 40 เมตร กว้าง ประมาณ 25 เมตร ไหลลงมาจากหน้าผาหินแกรนิต สู่แอ่งน้ำขนาดกลางที่เต็มไปด้วย โขดหินน้อยใหญ่ แล้ว ไหลลัดเลาะเป็นลำธารอันคดเคี้ยว ผ่านตัวอำเภอพะโต๊ะ ลงสู่แม่น้ำหลังสวน จากน้ำตกนี้นักท่องเที่ยวสามารถ ล่องแพตามคลองบงไฟ เพื่อชมสภาพธรรมชาติได้ในช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึง กุมภาพันธ์ บริเวณยังมี น้ำตกขนาดเล็กคือ น้ำตกเหวดาจันทร์ และน้ำตกเหวรู อีกด้วย (ชัยพร: 2544)

คลองบงไฟ

เป็นแก่งน้ำที่สามารถล่องแพได้จากน้ำตกเหวโหลม โดยใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง แก่งบงไฟ เป็นเกาะแก่งกลางลำคลองบงไฟ มีโขดหินซึ่งทำท่ายให้นักผจญภัยได้สัมผัส สองฝากฝั่งเป็นป่าไม้หนาแน่น เหมาะสำหรับนักนิยมไพรที่ไม่กลัวน้ำ (ชัยพร: 2544)

ผืนป่าพะโต๊ะ

เป็นป่าไม้ที่ล้อมรอบหมู่บ้านคลองเรือ ซึ่งอยู่ในอำเภอพะโต๊ะ เป็นป่าไม้ประเภทป่าดิบชื้น ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ และมีความหลากหลายทางชีวภาพค่อนข้างมาก ผืนป่าประกอบไปด้วยพรรณไม้นานาพันธุ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเภทเฟิร์น กกล้วยไม้ และสัตว์ป่าหลายชนิด ที่สามารถพบ

เห็นได้ระหว่างเส้นทางเดินป่า นอกจากนี้ยังมีน้ำตกขนาดความสูง 10-20 เมตร อีกสองแห่ง ในเส้นทางเดินป่า ทำให้เส้นทางเดินป่าในบริเวณชุมชนหมู่บ้านคลองเรือเป็นพื้นที่หนึ่ง ที่เหมาะแก่การท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ และศึกษาธรรมชาติ (ชัยพร: 2544)

หมู่บ้านคลองเรือ

หมู่บ้านกลางป่าต้นน้ำพะโต๊ะ ตำบลปากทรง อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร ร่วมกับอาสาสมัครโครงการ ThaiRuralNet นำเสนอการท่องเที่ยวในรูปแบบโฮมสเตย์ เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้พักอาศัยร่วมกับชาวบ้านในชุมชน เพื่อชมวิถีชีวิตชุมชนคลองเรือ และความงดงามทางธรรมชาติ โดยไกด์ชาวบ้านในชุมชน เพื่อให้ผู้มาเยือนได้สัมผัสกับธรรมชาติอันงดงามที่พวกเขาหวงแหน รับรู้วิถีความเป็นอยู่ที่กลมกลืนกับธรรมชาติที่พวกเขาภูมิใจ และเรียนรู้แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างผู้มาเยือน กับชาวบ้านคลองเรือ โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนคลองเรือ เป็นความร่วมมือระหว่างชาวบ้านกลุ่มท่องเที่ยวหมู่บ้านคลองเรือ กับอาสาสมัครโครงการ ThaiRuralNet ที่เคยไปออกค่ายอาสาฯ ที่หมู่บ้านคลองเรือซึ่งริเริ่มโครงการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2545 ในปัจจุบันมีสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวในหมู่บ้านกว่า 10 ครัวเรือน โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการดังนี้

1. เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ในการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างชุมชนกับทรัพยากรป่าไม้
2. เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวศึกษาระบบนิเวศให้แก่บุคคลทั่วไปหรือกลุ่มนักศึกษาที่สนใจ
3. สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกต้อง ทั้งบุคคลในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว
4. สร้างงาน และรายได้ให้กับชุมชน

นอกเหนือจากความงดงามในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติแล้วสภาพพื้นที่ทางการเกษตรก็มีความสวยงามและน่าสนใจไม่น้อยกว่ากันจากการทำเกษตรแบบผสมผสาน ทำให้ชุมชนมีพืชผักและผลไม้ในท้องถิ่นนานาชนิดรับประทาน ปริมาณน้ำฝนที่ค่อนข้างมากในแต่ละปี ทำให้หมู่บ้านคลองเรือมีสภาพอากาศเย็นสบายชุ่มชื้น และมีทัศนียภาพงดงามตลอดปี โดยเฉพาะอย่าง

ยิ่งในช่วงเดือนปลายปี เมื่อกาแฟเริ่มออกดอกจากความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากร ทำให้ชุมชนมีศักยภาพในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวขึ้นในชุมชนได้หลายรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น เดินป่าศึกษาธรรมชาติ, ชมสวนผลไม้, ไร่กาแฟ, การล่องแพ และการดูนก (ชัยพร: 2544)

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วระพา (2542) ได้ศึกษาการพัฒนาสู่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: อุทยานแห่งชาติเขาน้ำค้าง แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติเขาน้ำค้าง มีทั้งทางธรรมชาติ และทางประวัติศาสตร์ จากผลการศึกษาพบว่า แหล่งท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติเขาน้ำค้าง มีความเหมาะสมที่จะพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากทรัพยากรการท่องเที่ยวมีความหลากหลาย และมีความอุดมสมบูรณ์ สามารถสรุปผลงานวิจัยได้ 2 กลุ่ม

1. ความเห็นของนักท่องเที่ยว สรุปได้ว่า เดินทางมาเที่ยว เนื่องจากความงดงามของธรรมชาติ ต้องการให้มีป้ายสื่อความหมายและบอกเส้นทางภายในแหล่ง ต้องการให้มีสุขาไว้ตามทางเดิน รวมทั้งต้องการให้คนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมเป็นภาคีทุกส่วนความคิดเห็นของคนในท้องถิ่น สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวมีผลทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

2. คนท้องถิ่นส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา และการวางแผนการจัดการการท่องเที่ยว เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมให้ยั่งยืน จากผลการศึกษา สามารถนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ และความยั่งยืนตลอดไป

อโนทัย (2541) ได้ทำการศึกษาความต้องการในการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของพื้นที่อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน จังหวัดลำปาง พบว่า ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นประชาชนท้องถิ่นมีความต้องการในการมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยมีข้อเสนอแนะให้มีการเพิ่มอัตราค่าจ้างของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติมากขึ้น เพื่อป้องกันการบุกรุกทำลายป่าและลักลอบล่าสัตว์ป่า ตลอดจนรักษาความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว เชิญผู้แทนประชาชนท้องถิ่น เข้าร่วมประชุมรับความรู้เหตุการณ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ร่วมวางแผนและร่วมดำเนินการปรับปรุงถนนที่จะไปยังหมู่บ้าน เพื่อจูงใจให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น การจัดการป้องกันไฟป่า โดยมีการประสานงาน

กับหน่วยควบคุมไฟฟ้าที่อยู่ใกล้เคียงและให้ประชาชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม และการจัดทำป้ายสื่อความหมายให้ความรู้ และการฟื้นฟูสภาพป่าที่ถูกบุกรุกทำลายในเขตอุทยานแห่งชาติให้กลับคืนสู่สภาพที่อุดมสมบูรณ์โดยการร่วมกันปลูกป่า

ประภัสสร (2541) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เกาะกูด : ในแนวคิดของนักท่องเที่ยวและคนท้องถิ่น ได้สรุปผลการวิจัยว่า

1. นักท่องเที่ยว พบว่าส่วนใหญ่มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอยู่เพื่อต้องการให้มีทรัพยากร ธรรมชาติที่คงสภาพที่สมบูรณ์ให้ยืนนาน โดยไม่มีการทิ้งขยะลงบนชายหาดหรือตามสถานที่ท่องเที่ยว ไม่มีการจับปะการังหรือทำลาย ไม่มีการจับสัตว์น้ำ เห็นว่าควรมีการปรับปรุงในการรักษาความสะอาดให้มากขึ้น มีการจัดเจ้าหน้าที่ในการทำความสะอาดบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ห้ามนักท่องเที่ยวส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น ห้ามจับสัตว์น้ำหรือปะการัง

2. คนท้องถิ่นการท่องเที่ยวทำให้ชาวบ้านมีการประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น แต่คนท้องถิ่นพบว่า มีขยะจากนักท่องเที่ยวก่อให้เกิดความสกปรก มีการระบายน้ำเสียจากบ้านพักนักท่องเที่ยวลงสู่ทะเล ก่อให้เกิดมลภาวะเป็นพิษทางทะเล ซึ่งควรมีการแก้ไขและหาทางป้องกันจากปัญหาอย่างเร่งด่วน และคนท้องถิ่นส่วนใหญ่คิดว่าควรมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบนเกาะกูดควบคู่กันไปกับ การอนุรักษ์รักษาทรัพยากรทางธรรมชาติด้วย

ประภาพร (2543) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม: ศึกษาเฉพาะกรณีของชุมชน ในเขตเทศบาลนคร จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน ในชุมชนเขตเทศบาลนคร จังหวัดนครราชสีมา จัดว่าอยู่ในระดับสูง ซึ่งถือว่าเป็นการประสบความสำเร็จอย่างหนึ่ง ในการบริหารงานชุมชนของเทศบาลนคร จังหวัดนครราชสีมา

บุษราพร (2541) ได้ศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบยั่งยืน: อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง ในแนวความคิดของนักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น: สามารถสรุปได้ว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะช้างยังอยู่ในระยะเริ่มต้น นับเป็นโอกาสอันดีที่จะกำหนดแนวทางและแผนพัฒนาเสียแต่แรก เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปได้ในทิศทางที่เหมาะสมต่อไป แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะช้างมีแนวทางสำคัญอย่างเช่น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาให้

เป็นสถานที่ท่องเที่ยวแบบความหนาแน่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่จำเป็นแก่การท่องเที่ยว การควบคุมการพัฒนา และการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการและประชาชนท้องถิ่น

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ (Independent variable) หมายถึง ตัวแปรที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ อำเภอ พะโต๊ะ จังหวัดชุมพร ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

- ลักษณะส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้

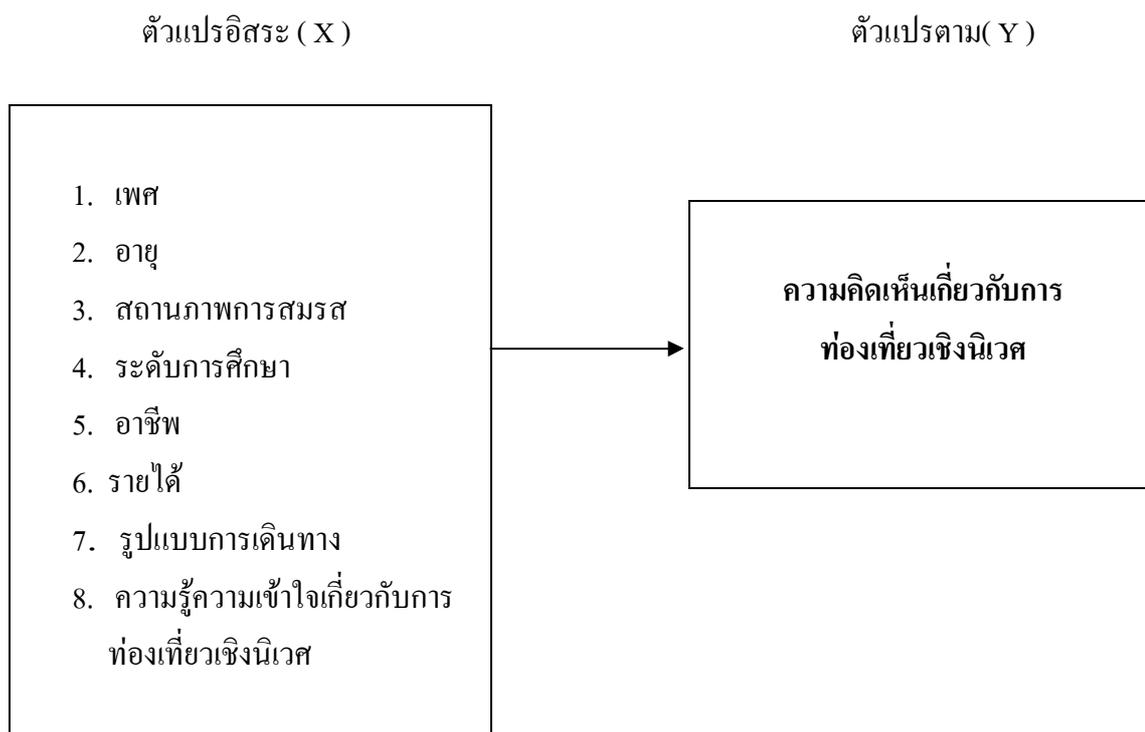
-รูปแบบการท่องเที่ยว ได้แก่ ลักษณะการเดินทาง ขนาดของกลุ่มเดินทาง พาหนะในการเดินทาง

- ปัจจัยกระตุ้น ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การให้คุณค่าต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. ตัวแปรตาม (Dependent variable) ได้แก่ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการทำการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปกรอบแนวคิดและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ทำการศึกษาไว้ดังนี้

สมมติฐานในการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนกรอบแนวคิดในการวิจัย และวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เป็นแนวทางในการตั้งสมมติฐานสำหรับการศึกษาไว้ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
2. นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

3. นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
4. นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
5. นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
6. นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
7. นักท่องเที่ยวที่มีลักษณะการเดินทางต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
8. นักท่องเที่ยวที่มีขนาดของกลุ่มเดินทางต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
9. นักท่องเที่ยวที่มีพาหนะในการเดินทางต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
10. นักท่องเที่ยวที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

วิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ อำเภอ พะโต๊ะ จังหวัด ชุมพร โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และหนังสือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ใช้วิธีวิจัยโดยการแจกแบบสอบถามให้นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอ พะโต๊ะ จังหวัด ชุมพร
3. นำข้อมูลที่ได้จากการแบบสอบถามมาดำเนินการวิจัย
4. นำผลวิเคราะห์และสรุปถึงแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ประชากรเป้าหมาย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอพะโต๊ะ ซึ่งจากการสำรวจข้อมูลด้านสถิติของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในอำเภอพะโต๊ะ พบว่า ในปี พ.ศ. 2547 มีนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่อปี 12,000 คน (ที่ว่าการอำเภอพะโต๊ะ)

การสุ่มตัวอย่างและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

1. ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (บุญธรรม จิตตอนันต์ 2546:97)

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่างที่ระดับ 0.05

จำนวนของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในอำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร ในปี พ.ศ. 2547 มีนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่อปี 12,000 คน (ที่ว่าการอำเภอพะโต๊ะ) จึงใช้ ขนาดของประชากรดังกล่าวเป็นฐานในการคำนวณกลุ่มตัวอย่าง

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างคือ

$$n = \frac{12,000}{1 + 12,000(0.05)^2}$$

$$n = \frac{12,000}{1 + 30}$$

$$n = 387$$

จากสูตรการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว เมื่อคำนวณแล้วจะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 387 คน

2. การสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Sampling) คือ สุ่มจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร

วิธีการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลแบบปฐมภูมิ ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยว โดยเก็บจากแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นให้นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเที่ยวที่อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร ซึ่งจัดเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อสำรวจข้อมูลที่ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อมูลนี้จะประกอบด้วย

- ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้ ลักษณะการเดินทาง ขนาดของกลุ่มเดินทาง พาหนะในการเดินทาง
- ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2. เก็บรวบรวมข้อมูลแบบทุติยภูมิ โดยการเก็บรวบรวมจากเอกสารทางวิชาการ งานวิจัย และรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากห้องสมุดและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวทางและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จากการศึกษาค้นคว้าและดัดแปลงจากหนังสือ เอกสารต่างๆ และผลงานวิจัยที่ใกล้เคียงกันจากผู้ที่เคยทำวิจัยมาแล้ว โดยนำมาเป็นแนวทางจัดทำแบบสอบถามโดยแบ่งรายละเอียด แบบสอบถามออกเป็นส่วนต่างๆ 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลและรูปแบบการท่องเที่ยว ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ลักษณะการเดินทาง ขนาดของกลุ่มเดินทาง พาหนะในการเดินทาง โดยมีคำถามเป็นลักษณะปลายเปิดและปลายปิด จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งลักษณะคำถามมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ เป็นคำถามปลายปิด จำนวน 17 ข้อ เป็นคำถามเชิงบวก 8 ข้อ และเป็นคำถามเชิงลบ 9 ข้อ โดยสร้างข้อคำถามที่ให้เลือกตอบว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” สำหรับเกณฑ์การให้คะแนน โดยคิดคะแนนจากข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดให้ 0 คะแนน เมื่อรวบรวมข้อมูลได้แล้วนำมาแจกแจง 2 ระดับ โดยมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

ช่วงกว้างของข้อมูลในแต่ละระดับ คือ

$$\frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{1 - 0}{2} = .50$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.05	หมายถึงระดับความรู้ความเข้าใจน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 0.51 - 1.00	หมายถึงระดับความรู้ความเข้าใจมาก

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งลักษณะคำถามมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบคละกัน และเป็นคำถามปลายปิด จำนวน 30 ข้อ โดยแบบสอบถาม

มีข้อคำถามทั้งหมดจะใช้แบบวัดที่มีการประเมินค่า 5 ระดับ ดังนี้ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่
 แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เกณฑ์ในการให้คะแนนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
 (Rating scale) โดยมีระดับการวัดความคิดเห็น 5 ระดับ และมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ความคิดเห็น	ข้อคำถามเชิงบวก เกณฑ์การให้คะแนน	ข้อคำถามเชิงลบ เกณฑ์การให้คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

ในการแปลความหมายค่าคะแนนได้ใช้หลักช่วงคะแนนเท่ากัน (Class interval) ดังนี้คือ

$$\frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{3} = 1.33$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการ
 ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	1.00 - 2.33	=	ระดับความคิดเห็นต่ำ
ค่าเฉลี่ย	2.34 - 3.66	=	ระดับความคิดเห็นปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.67 - 5.00	=	ระดับความคิดเห็นสูง

ส่วนที่ 4 เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน
 แหล่งท่องเที่ยว เป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิดจำนวน 3 ข้อ

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทำการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ดังนี้

1. การทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ไปปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของคำถามในแต่ละข้อและพิจารณาว่าคำถามในแบบต่าง ๆ ในแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้สอดคล้องกับความต้องการของวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือไม่ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2. การทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับประชากร นักท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน 50 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีของ Cronbach's Alpha แล้วนำมาแก้ไขเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ โดยได้ค่าความเชื่อมั่น .93

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย และได้ชี้แจงวัตถุประสงค์รวมทั้งรายละเอียดของงานวิจัยให้ทราบ
2. ผู้วิจัยได้ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ที่เก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การแจกแบบสอบถาม โดยการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และได้ชี้แจงรายละเอียดให้ทราบก่อนทำการแจกแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ โดยจะนำแบบสอบถามที่ได้กลับคืนทั้งหมดมาวิเคราะห์ และประมวลผล โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

สถิติที่ใช้

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิเคราะห์และการนำเสนอไว้ ดังนี้

1. ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนำเสนอโดยใช้ ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 1 ตัว (ระดับการวัดเป็นกลุ่ม) กับตัวแปรตาม 1 ตัว (ระดับการวัดเป็นช่วง) ใช้สถิติการวิเคราะห์การผันแปรทางเดียว (One way Analysis of Variance)
3. t – test ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม
4. F – test ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป
5. การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่โดยใช้ Scheffe's test

ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้กำหนดไว้ที่ระดับ 0.5

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ส่วน ดังต่อไปนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล
- ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- ส่วนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- ส่วนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน

ดังรายละเอียดตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล

ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้ ลักษณะการเดินทาง ขนาดของกลุ่มเดินทาง พาหนะในการเดินทาง และประสบการณ์ในการเดินทางท่องเที่ยวที่พะโต๊ะ ซึ่งแสดงไว้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล

(n = 387)		
ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	205	53.0
หญิง	182	47.0
อายุ		
น้อยกว่า 30 ปี	194	50.1
30-39 ปี	139	35.9
40 ปี ขึ้นไป	54	14.0
สถานภาพการสมรส		
โสด	214	55.3
สมรสแล้ว	173	44.7
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนต้น	8	2.1
มัธยมศึกษาตอนปลาย	55	14.2
อนุปริญญา	60	15.5
ปริญญาตรี	218	56.3
สูงกว่าปริญญาตรี	46	11.9
อาชีพหลักของท่าน		
นักเรียน / นักศึกษา	43	11.0
ธุรกิจส่วนตัว	54	14.0
รับราชการ	82	21.2
เกษตรกร	8	2.1
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	31	8.0
รับจ้าง / กรรมกร	42	10.9
ทำงานบริษัทเอกชน	92	23.8
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	13	3.4
อื่น ๆ	22	5.6

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	185	47.8
10,000 - 20,000 บาท	102	26.4
มากกว่า 20,000 บาท	100	25.8
ลักษณะการเดินทาง		
มาคนเดียว	21	5.5
มากับเพื่อน	220	56.8
มากับญาติ/ครอบครัว	109	28.2
มากับบริษัทนำเที่ยว	4	1.0
อื่นๆ (มากับคณะนักศึกษาเพื่อดูงาน)	33	8.5
ขนาดของกลุ่มเดินทาง		
น้อยกว่า 5 คน	93	24.0
5-9 คน	193	49.9
10 คนขึ้นไป	101	26.1
พาหนะในการเดินทาง		
รถโดยสารประจำทาง	62	16.1
รถบริษัททัวร์/รถนำเที่ยว	38	9.8
รถยนต์ส่วนตัว	233	60.2
รถยนต์เช่า	54	13.9
ประสบการณ์ในการเดินทางท่องเที่ยวที่พะโต๊ะ		
มาเป็นครั้งแรก	259	66.9
เคยมา 1-5 ครั้ง	99	25.6
เคยมามากกว่า 5 ครั้ง	29	7.5

จากตารางที่ 1 สามารถอธิบายข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

เพศ

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้ เป็นเพศชาย มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.0 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 47.0

อายุ

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้ อายุน้อยกว่า 30 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.1 และน้อยที่สุดคือ อายุ 40 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 14.0

สถานภาพการสมรส

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้ มีสถานภาพการสมรส โสด มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.3 และมีสถานภาพการสมรส สมรส คิดเป็นร้อยละ 44.7

ระดับการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.3 และน้อยที่สุดคือจบการศึกษาระดับมัธยมตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 2.1

อาชีพหลัก

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้ มีอาชีพหลักคือทำงานบริษัทเอกชน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.8 และน้อยที่สุดคือ มีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 2.1

รายได้

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 47.8 และน้อยที่สุดคือ มีรายได้ต่อเดือน มากกว่า 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.8

ลักษณะการเดินทาง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ เดินทางมากับเพื่อน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.8 และน้อยที่สุดคือ เดินทางมากับบริษัทนำเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 1.0

ขนาดของกลุ่มเดินทาง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ เดินทางมา 5-9 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.9 และน้อยที่สุดคือ เดินทางมาน้อยกว่า 5 คน คิดเป็นร้อยละ 24.0

พาหนะในการเดินทาง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ เดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนตัว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.2 และน้อยที่สุดคือ เดินทางมาโดยรถบริษัททัวร์/รถนำเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 9.8

ประสบการณ์ในการเดินทางท่องเที่ยวที่พะโต๊ะ

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ เดินทางมาเป็นครั้งแรก มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.9 และน้อยที่สุดคือ เคยเดินทางมามากกว่า 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.5

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง ข้อเท็จจริง ข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการศึกษาค้นคว้า สังเกต และประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งแสดงไว้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ	ไม่ใช้		ใช้		ระดับ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
การท่องเที่ยวนิเวศ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	ความรู้ เข้าใจ
			\bar{X}	S.D.	
1. การท่องเที่ยวนิเวศ ถือเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ	0 (0.0)		387 (100.0)		มาก
2. การท่องเที่ยวนิเวศ มุ่งเน้นให้ความรู้และปลูกจิตสำนึกมากกว่าสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว	64 (16.5)		323 (83.5)		มาก
3. การมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่หรูหราในแหล่งท่องเที่ยว เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการท่องเที่ยวนิเวศ *	305 (78.8)		82 (21.2)		มาก
4. หลักการท่องเที่ยวที่ดีคือ “จะไม่ทิ้งอะไรไว้ นอกจากรอยเท้า และจะไม่เก็บเกี่ยวสิ่งใดไป นอกจากความทรงจำ”	0 (0.0)		387 (100.0)		มาก
5. การให้ความรู้ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น เพราะนักท่องเที่ยวต้องการเพียงแต่ความสนุกเพลิดเพลินเท่านั้น *	338 (87.3)		49 (12.7)		มาก
6. การชักนำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในแหล่งธรรมชาติควรเดียวกันเป็นจำนวนมากๆ จะมีผลดีกับแหล่งท่องเที่ยว *	331 (85.5)		56 (14.5)		มาก

(n = 387)

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ไม่ใช่ จำนวน (ร้อยละ)	ใช่ จำนวน (ร้อยละ)	— X	S.D.	ระดับ ความรู้ ความ เข้าใจ
7. การศึกษาข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวล่วงหน้า จะช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวอย่าง ได้ธรรมชาติเท่านั้น ไม่เกี่ยวกับการลดมลภาวะ ทางสิ่งแวดล้อมแต่อย่างใด *	247 (63.8)	140 (36.2)	.64	.4811	มาก
8. การฝึกอบรมประชาชนในท้องถิ่นให้ทำหน้าที่ ที่เป็นไกด์นำชมแหล่งท่องเที่ยว เป็นวิธีหนึ่งใน การกระจายผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวไปสู่ ชุมชนท้องถิ่น	6 (1.6)	381 (98.4)	.99	.1237	มาก
9. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่ควรสร้างความ เสียหายแก่สถานที่แห่งนั้น คงไว้แต่ ประสบการณ์และความทรงจำที่ดี	3 (0.8)	384 (99.2)	.99	.0087	มาก
10. การรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวมีจิตสำนึกใน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นหน้าที่ของ เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้ประกอบการธุรกิจ ท่องเที่ยวเท่านั้น *	346 (89.4)	41 (10.6)	.89	.3082	มาก
11. การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้อง คำนึงถึงความพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นอันดับ แรก *	312 (80.6)	75 (19.4)	.81	.3958	มาก
12. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้แก่ การ เดินป่า ดูนก ตกปลา ล่องแพ ชมวัด เทียวชม หมู่บ้านชาวเขา	31 (8.0)	356 (92.0)	.92	.2718	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ	ไม่ใช่	ใช่			ระดับ
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	X	S.D.	ความรู้ ความ เข้าใจ
13. สิ่งก่อสร้างต่างๆ ควรมุ่งเน้นความทันสมัย และจุดเด่นทางสถาปัตยกรรม เพื่อเป็น เอกลักษณ์ดึงดูดนักท่องเที่ยว *	334 (86.3)	53 (13.7)	.86	.3442	มาก
14. ควรอนุญาตให้นักท่องเที่ยวเล่นการพนัน ได้ระหว่างการพักผ่อนเพื่อคลายความเครียด *	282 (72.9)	105 (27.1)	.73	.4452	มาก
15. พื้นที่จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวควรแบ่งออก เป็นโซนต่าง ๆ เช่นป่าสงวน เขตรักษาพันธุ์ สัตว์ป่า เขตกิจกรรมกลางแจ้ง โดยมีการแสดง ขอบเขตอย่างชัดเจน	161 (41.6)	226 (58.4)	.58	.4935	มาก
16. การให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัด การการท่องเที่ยว เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง ที่ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประสบ ความสำเร็จ	0 (0.0)	387 (100.0)	1.00	.0000	มาก
17. ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรส่งเสริม ให้นักลงทุนจากนอกชุมชนเข้ามาเป็น ผู้ดำเนินการ เพราะมีเงินทุนทรัพย์และความรู้ *	311 (80.4)	76 (19.6)	.80	.3978	มาก
รวม			.80	.111	มาก

* เป็นคำถามที่ตอบไม่ใช่ จึงจะได้คะแนน

จากตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ .80 และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มากที่สุดคือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศถือเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และทรัพยากร ธรรมชาติ และหลักการท่องเที่ยวที่ดีคือ “ จะไม่ทิ้งอะไรไว้นอกจาก

รอยเท้า และจะไม่เก็บเกี่ยวสิ่งใดไปนอกจากความทรงจำ” รวมถึงการให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประสบความสำเร็จ ซึ่งมีจำนวนกัน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 และความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุดคือ พื้นที่จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวควรแบ่งออกเป็นโซนต่าง ๆ เช่น ป่าสงวน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตกิจกรรมกลางแจ้ง โดยมีการแสดงขอบเขตอย่างชัดเจน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ .58

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

(n = 387)		
ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ	20	5.2
สูง	367	94.8

จากตารางที่ 3 พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของกลุ่มตัวอย่างมากที่สุดอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 94.8 และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 5.2

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการท่องเที่ยวแหล่งธรรมชาติและวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เป็นสภาพความรู้สึกทางด้านจิตใจโดยอาศัยประสบการณ์ และการเรียนรู้ของบุคคล โดยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน โดยที่คนเรามีจะความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไปได้ ซึ่งแสดงไว้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

(n = 387)

	ความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ระดับ
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง			
1. นักท่องเที่ยวที่เดินทางไป อุทยานแห่งชาติ น้ำตก หาดทราย ทะเล ภูเขา ฯลฯ ก็อาจเป็นผู้ทำลาย ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ *	91 (23.5)	132 (34.1)	50 (12.9)	114 (29.5)	0 (0.0)	2.48	1.1457	ปาน กลาง
2. ท่านไม่สนใจที่จะเรียนรู้ ธรรมชาติ/วิถีชีวิต/วัฒนธรรม ท้องถิ่นของอำเภอพะโต๊ะ เพราะท่านต้อง การปล่อยอารมณ์ ให้สบาย ๆ *	6 (1.6)	4 (1.0)	15 (3.9)	129 (33.3)	233 (60.2)	4.50	.7596	สูง
3. การตัดสินใจใช้ทรัพยากร ธรรมชาติ ท่านไม่ต้องคำนึงถึง ลูกหลานและวิถีชีวิตที่ยั่งยืนใน อนาคตเพราะเขาคิดของเขาได้ *	0 (0.0)	0 (0.0)	16 (4.1)	67 (17.3)	304 (78.6)	4.74	.5232	สูง
4. ถ้าท่านมีโอกาส ท่านจะนำ สัตว์ป่าในพื้นที่มาเลี้ยงไว้ดูเล่นที่ บ้านเพื่อความสวยงาม *	3 (0.8)	0 (0.0)	17 (4.4)	52 (13.4)	315 (81.4)	4.75	.6090	สูง
5. ดอกบัวผุดและกล้วยไม้ป่า เป็น ตัวอย่างของที่ระลึกจากแหล่ง ท่องเที่ยวที่สามารถจะเกิด ทดแทน ใหม่ได้ *	0 (0.0)	0 (0.0)	139 (35.9)	131 (33.9)	117 (30.2)	3.94	.8124	สูง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

	ความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ คิด เห็น
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง			
6. การสอดส่องและรายงาน พฤติกรรมที่ทำลายแหล่ง ท่องเที่ยว ในอำเภอพะโต๊ะ ต่อ เจ้าหน้าที่เป็นการกระทำที่เข้าข่าย หาหาใส่หัว *	0 (0.0)	7 (1.8)	41 (10.6)	150 (38.8)	189 (48.8)	4.35	.7404	สูง
7. หากเห็นนักท่องเที่ยวมี พฤติกรรมไม่อนุรักษ์ทรัพยากร ในแหล่งท่องเที่ยวท่านจะให้ คำแนะนำกับนักท่องเที่ยวเรื่อง การปฏิบัติตนให้ถูกต้อง	129 (33.3)	232 (59.9)	20 (5.2)	6 (1.6)	0 (0.0)	4.25	.6206	สูง
8. เมื่อท่านเห็นขยะในน้ำตกเหว โหลม ท่านคิดว่าไม่จำเป็นต้อง เก็บไปทิ้งในที่รองรับ เพราะ แหล่งท่องเที่ยวยังมีพนักงานทำ ความสะอาด *	10 (2.6)	4 (1.0)	25 (6.5)	175 (45.2)	173 (44.7)	4.28	.8406	สูง
9. เมื่อท่านไปเที่ยวในแหล่ง ท่องเที่ยวอำเภอพะโต๊ะ ท่านซื้อ ของที่ระลึกที่ทำจากทรัพยากร ธรรมชาติของแหล่งเที่ยวนั้น กลับมาด้วยเสมอ *	6 (1.6)	41 (10.6)	86 (22.2)	193 (49.9)	61 (15.8)	3.68	.9171	สูง
10. การเลือกสถานที่ท่องเที่ยว อำเภอพะโต๊ะ ท่านมักจะไปแต่ สถานที่ที่ได้รับความนิยมสูง ไม่ สนใจกับความแออัด *	7 (1.8)	11 (2.8)	21 (5.4)	198 (51.2)	150 (38.8)	4.22	.8190	สูง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

	ความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ระดับ
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง			
11. ภาวะเบียดต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่ พื้นป่าพะโต๊ะ ได้กำหนดไว้มักจะ ไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เพราะมันไม่ได้มีความสำคัญมาก ไม่ใช่เรื่องคอขาดบาดตาย *	0 (0.0)	11 (2.8)	171 (44.2)	123 (31.8)	82 (21.2)	3.71	.8288	สูง
12. ถ้ามีโอกาส ท่านมักจะหลีกเลี่ยงการ จ่ายเงินค่าบริการ/ค่าเช่า ชมสถานที่ *	0 (0.0)	4 (1.0)	47 (12.1)	258 (66.7)	78 (20.2)	4.06	.6015	สูง
13. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็น คำหุ่ ๆ ที่มักไม่มีการปฏิบัติกัน อย่างจริงจัง *	12 (3.1)	78 (20.2)	157 (40.6)	108 (27.9)	32 (8.3)	3.18	.9513	ปาน กลาง
14. อาหารป่ารสแซบ คือองค์ ประกอบสำคัญของการท่องเที่ยว เชิงนิเวศที่ไม่ต้องลงทุนมากนัก *	4 (1.0)	116 (30.0)	155 (40.1)	33 (8.5)	79 (20.4)	3.17	1.1028	ปาน กลาง
15. โดยทั่วไปสภาพของแหล่ง ท่องเที่ยวที่อำเภอพะโต๊ะ ยังมี ความเป็นธรรมชาติอยู่มาก เพราะ ฉะนั้นไม่น่าจะต้องวิตกกังวล *	8 (2.1)	70 (18.1)	63 (16.3)	212 (54.8)	34 (8.8)	3.50	.9560	ปาน กลาง
16. ควรปรับปรุงเส้นทาง คมนาคมและสถานที่พักผ่อนให้ สะดวกสบายและเพียงพอเพื่อ ส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิง นิเวศในอำเภอพะโต๊ะ *	76 (19.6)	187 (48.3)	99 (25.6)	25 (6.5)	0 (0.0)	2.19	.8227	ต่ำ

ตารางที่ 4 (ต่อ)

	ความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ คิด เห็น
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง			
17. ควรมีการชี้แจงสื่อแนะนำแก่นักท่องเที่ยวถึง ภาระเบียบข้อบังคับ การปฏิบัติตนที่ถูกต้องในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศก่อน	246 (63.6)	135 (34.9)	6 (1.6)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.62	.5170	สูง
18. ท่านรู้สึกว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมักพยายามจัดให้นักท่องเที่ยวพบกับความไม่สะดวกมากเกินไป *	40 (10.3)	64 (16.5)	105 (27.1)	178 (46.0)	0 (0.0)	3.09	1.0167	ปาน กลาง
19. ท่านหลีกเลี่ยงการประเมินผลการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของหน่วยงานที่สืบป่าพะโต๊ะหลังใช้บริการแล้ว *	0 (0.0)	4 (1.0)	71 (18.3)	265 (68.5)	47 (12.1)	3.92	.5833	สูง
20. การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องเท่านั้น *	0 (0.0)	4 (1.0)	40 (10.3)	97 (25.1)	246 (63.6)	4.51	.7211	สูง
21. นักท่องเที่ยวไม่จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอพะโต๊ะ มาก่อนก็ได้ เพราะการเดินทางเป็นไปได้เพียงเพื่อหาความสนุกสนานเพลิดเพลินเท่านั้น *	0 (0.0)	13 (3.4)	16 (4.1)	182 (47.0)	176 (45.5)	4.35	.7155	สูง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

	ความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ระดับ
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง			
22. ที่หน่วยงานจัดการผืนป่าต้น น้ำพะโต๊ะ ควรถับสัตว์ป่าหายาก มาเลี้ยงไว้ เป็นสัดส่วนเพื่อการ ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ไปศึกษาหา ความรู้ *	0 (0.0)	4 (1.0)	13 (3.4)	178 (46.0)	192 (49.6)	4.44	.6138	สูง
23. ควรมีการขายอาหารและ เครื่องดื่มตามจุดต่าง ๆ ในสถานที่ ท่องเที่ยวของพะโต๊ะ เพื่อไว้ บริการแก่นักท่องเที่ยวให้เพียงพอ กับความต้องการ *	7 (1.8)	75 (19.4)	50 (12.9)	231 (59.7)	24 (6.2)	3.49	.9340	ปาน กลาง
24. การเก็บหินแปลกๆ ก้อนไม้ ของป่า หรือจับผีเสื้อออกมาเพื่อ ศึกษาเป็นกิจกรรมหนึ่งของการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอำเภอพะ โต๊ะ *	3 (0.8)	47 (12.1)	12 (3.1)	53 (13.7)	272 (70.3)	4.41	1.0620	สูง
25. แนวทางการพัฒนาท่องเที่ยว เชิงนิเวศอย่างหนึ่งก็คือการสร้าง ความยั่งยืนในการสร้างรายได้ ให้แก่ชุมชนพะโต๊ะ	206 (53.2)	147 (38.0)	30 (7.8)	0 (0.0)	4 (1.0)	4.42	.7243	สูง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

	ความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ระดับ
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง			
26. การนำอาหารใส่กล่องหรือ ถุงเข้าไปรับประทานในแหล่ง ท่องเที่ยวของอำเภอพะโต๊ะเป็น สิ่งกระทำได้เพราะทำให้เกิด ความสะดวกในการเดินทาง แต่ ต้องไม่ละทิ้งสิ่งใดไว้ให้เกิด ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	82 (21.2)	236 (61.0)	27 (7.0)	20 (5.2)	22 (5.7)	3.87	.9926	สูง
27. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะทำ ให้สมาชิกในชุมชนอำเภอพะโต๊ะ ได้รับความสะดวกสบายจาก ระบบสาธารณูปโภคที่ดีขึ้น เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ และถนน ภายในชุมชน เป็นต้น *	18 (4.7)	188 (48.6)	78 (20.2)	89 (23.0)	14 (3.6)	2.72	.9862	ปาน กลาง
28. ท่านต้องการให้มีเจ้าหน้าที่ ในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอพะโต๊ะ คอยให้บริการอำนวยความสะดวก สะดวกในทุกขั้นตอนของการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ *	18 (4.7)	101 (26.1)	57 (14.7)	196 (50.6)	15 (3.9)	3.23	1.0288	ปาน กลาง
29. ควรมีการจัดกิจกรรมจับ สัตว์น้ำและปรุงอาหารจากสัตว์ น้ำที่จับได้ให้นักท่องเที่ยวที่ไป ล่องแพในต้นน้ำพะโต๊ะ ได้ ปฏิบัติการด้วยตนเอง *	12 (3.1)	169 (43.7)	58 (15.0)	72 (18.6)	76 (19.6)	3.08	1.2369	ปาน กลาง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

	ความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ระดับ
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง			
30. นักท่องเที่ยวไม่จำเป็นต้อง ปฏิบัติตามกฎระเบียบและ ข้อบังคับของแหล่งท่องเที่ยว อย่างเคร่งครัด เพราะจะทำให้การ เดินทางไม่สนุกสนาน *	0 (0.0)	22 (5.7)	12 (3.1)	279 (72.1)	74 (19.1)	4.05	.6698	สูง
รวม						3.84	.2737	สูง

* เป็นคำถามเชิงลบ

จากตารางที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มตัวอย่าง ในภาพรวมอยู่ในระดับ สูง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มากที่สุดคือ การตัดสินใจใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ท่านไม่ต้องคำนึงถึงลูกหลานและวิถีชีวิตที่ยั่งยืนในอนาคตเพราะเขาคิดของเขาเองได้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 และน้อยที่สุดคือ ควรปรับปรุงเส้นทางคมนาคมและสถานที่พักผ่อนให้สะดวกสบายเพียงพอ เพื่อส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอำเภอพะโต๊ะ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.19

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

	(n = 387)	
ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	จำนวน	ร้อยละ
สูง	310	80.1
ปานกลาง	77	19.9
ต่ำ	0	0.0

จากตารางที่ 5 เมื่อจัดระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มตัวอย่างมากที่สุดอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 80.1 และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 19.9

ส่วนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากแบบสอบถาม ปลายเปิด

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการท่องเที่ยว
เชิงนิเวศ

		(n = 137)	
	ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	จำนวน	ร้อยละ
1	ขาดการประชาสัมพันธ์ในเรื่องแหล่งท่องเที่ยว วิธีการท่องเที่ยว การปฏิบัติตนขณะอยู่ในแหล่งท่องเที่ยว	34	24.8
2	ขาดการจัดการเรื่องความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว	25	18.2
3	รัฐยังไม่ให้การสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากนัก	23	16.8
4	กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวมีน้อยเกินไป	20	14.6
5	ป้ายบอกทางไม่ชัดเจนและมีน้อย	16	11.7
6	ชาวบ้านและชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	13	9.5
7	ระยะทางกับระยะเวลาในการท่องเที่ยวไม่เหมาะสม ทำให้แต่ละแหล่งมีเวลาท่องเที่ยวน้อย	5	3.6
8	ขาดแนวคิดใหม่ ๆ ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทำให้ยึดติดอยู่กับแนวคิดเดิม ๆ คือการอนุรักษ์เพียงอย่างเดียว	1	0.7

จากตารางที่ 6 มีผู้ตอบปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำนวน 137 คน โดยมากที่สุดคือขาดการประชาสัมพันธ์ในเรื่องแหล่งท่องเที่ยว วิธีการท่องเที่ยว การปฏิบัติตนขณะอยู่ในแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 และน้อยที่สุดคือขาดแนวคิดใหม่ ๆ ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทำให้ยึดติดอยู่กับแนวคิดเดิม ๆ คือการอนุรักษ์เพียงอย่างเดียว จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

(n = 137)			
	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	จำนวน	ร้อยละ
1	ให้ชาวบ้านและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวให้มากขึ้นเพื่อขยายเครือข่ายการเรียนรู้และการอนุรักษ์ธรรมชาติ	39	28.5
2	จัดทำเป็นชุมชนต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	26	19.0
3	ปรับปรุงป้ายประชาสัมพันธ์ภายในแหล่งท่องเที่ยว	22	16.1
4	มีศูนย์ต้อนรับนักท่องเที่ยว	15	10.9
5	มีการวางโปรแกรมการท่องเที่ยวให้มากขึ้น และให้เลือกได้เหมาะสมกับระยะเวลาในการท่องเที่ยว	13	9.5
6	มีระบบบริหารจัดการความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว	10	7.3
7	จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มากขึ้น	8	5.8
8	จัดวิทยากรเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	4	2.9
9	จัดกิจกรรมปลูกจิตสำนึกรักธรรมชาติให้แก่นักท่องเที่ยว	1	0.7

จากตารางที่ 7 พบว่ามีผู้เสนอข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำนวน 137 คน โดยมากที่สุดคือ ให้ชาวบ้านและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวให้มากขึ้นเพื่อขยายเครือข่ายการเรียนรู้และการอนุรักษ์ธรรมชาติ จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 28.5 และน้อยที่สุดคือจัดกิจกรรมปลูกจิตสำนึกรักธรรมชาติให้แก่นักท่องเที่ยว จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7

ส่วนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานในการวิจัยไว้ 10 สมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามเพศ ได้ดังนี้

ตารางที่ 8 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ชาย	205	3.84	.2913	.087	.768
หญิง	182	3.85	.2531		

จากตารางที่ 8 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2 นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	.309	2	.155	2.078	.127
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	28.600	384	.00744		
รวม	28.910	386			

จากตารางที่ 9 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3 นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

ตารางที่ 10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวก่อนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	4.356	2	2.178	34.064	.000*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	24.554	384	.006394		
รวม	28.910	386			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 10 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 11 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา		ต่ำกว่า ปริญญาตรี (A1)	ต่ำกว่า ปริญญาตรี (A2)	สูงกว่า ปริญญาตรี (A3)
ต่ำกว่าปริญญาตรี	(A1)	3.84		*
ปริญญาตรี	(A2)	3.78		*
สูงกว่าปริญญาตรี	(A3)	4.12		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 11 เพื่อให้ทราบว่ามีความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในกลุ่มระดับการศึกษา จึงทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่โดยใช้วิธีการทดสอบรายคู่ของเซฟเฟ้ (Scheffe's test) พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกับนักท่องเที่ยวที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

สมมติฐานที่ 4 นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามสถานภาพการสมรส ได้ดังนี้

ตารางที่ 12 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำแนกตามสถานภาพการสมรส

สถานภาพการสมรส	จำนวน	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
โสด	214	3.85	.2217	.457	.500
สมรส	173	3.83	.3271		

จากตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความต่างของสถานภาพการสมรสที่มีต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งพบว่านักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 5 นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	.608	2	.304	4.122	.017*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	28.302	384	.00737		
รวม	28.910	386			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 13 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 14 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe จำแนกตามอาชีพ

		X	ข้าราชการ และพนักงาน รัฐวิสาหกิจ (A1)	ธุรกิจส่วนตัว และพนักงาน บริษัท (A2)	อื่น ๆ (A3)
ข้าราชการและพนักงาน รัฐวิสาหกิจ	(A1)	3.89		*	
ธุรกิจส่วนตัวและพนักงาน บริษัท	(A2)	3.79			
อื่น ๆ	(A3)	3.85			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 14 เพื่อให้ทราบว่ามีความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในกลุ่มอาชีพ จึงทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ โดยใช้วิธีการทดสอบรายคู่ของเซฟเฟ้ (Scheffe's test) พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัวและเป็นพนักงานบริษัท มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกับนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพเป็นข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ

สมมติฐานที่ 6 นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำแนกตามรายได้

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	.611	2	.305	4.145	.017*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	28.299	384	.00737		
รวม	28.910	386			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 15 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 16 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe จำแนกตามรายได้

รายได้	น้อยกว่า 10,000 บาท			10,000 – 20,000 บาท			มากกว่า 20,000 บาท			
	\bar{X}	(A1)	(A2)	(A3)	(A1)	(A2)	(A3)	(A1)	(A2)	(A3)
น้อยกว่า 10,000 บาท	(A1)	3.83								
10,000 – 20,000 บาท	(A2)	3.80								*
มากกว่า 20,000 บาท	(A3)	3.90								

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 16 เพื่อให้ทราบว่ามีความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในกลุ่มรายได้ จึงทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ทีละคู่โดยใช้วิธีการทดสอบรายคู่ของเชฟเฟ (Scheffe's test) พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีรายได้ มากกว่า 20,000 บาท บาท มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกับนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 10,000-20,000

สมมติฐานที่ 7 นักท่องเที่ยวที่มีลักษณะการเดินทางต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

ตารางที่ 17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำแนกตามลักษณะการเดินทาง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	.449	2	.225	3.031	.049*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	28.461	384	.007412		
รวม	28.910	386			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 17 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีลักษณะการเดินทางต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 18 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe จำแนกตามลักษณะการเดินทาง

ลักษณะการเดินทาง		มากับเพื่อน \bar{X} (A1)	มากับญาติ/ ครอบครัว (A2)	มากับกลุ่ม อื่น ๆ (A3)
มากับเพื่อน	(A1)	3.83		
มากับญาติ/ครอบครัว	(A2)	3.81		*
มากับกลุ่มอื่น ๆ	(A3)	3.92		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 18 เพื่อให้ทราบว่ามีความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในกลุ่ม ลักษณะการเดินทาง จึงทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ทีละคู่โดยใช้วิธีการทดสอบรายคู่ของเชฟเฟ้ (Scheffe's test) พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มากับกลุ่มอื่น ๆ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกับนักท่องเที่ยวที่มากับญาติและครอบครัว

สมมติฐานที่ 8 นักท่องเที่ยวที่มีขนาดของกลุ่มเดินทางต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

ตารางที่ 19 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำแนกตามขนาดของกลุ่มเดินทาง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	1.664	2	.832	11.728	.000*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	27.246	384	.007095		
รวม	28.910	386			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 19 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีขนาดของกลุ่มเดินทางต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 20 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe จำแนกตามขนาดของกลุ่มเดินทาง

ขนาดของกลุ่มเดินทาง		น้อยกว่า 5 คน (A1)	5-9 คน (A2)	10 คน ขึ้นไป (A3)
น้อยกว่า 5 คน (A1)	X	3.95		
5-9 คน (A2)		3.79	*	
10 คน ขึ้นไป (A3)		3.85	*	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 20 เพื่อให้ทราบว่ามีความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในกลุ่มขนาดของกลุ่มเดินทาง จึงทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ทีละคู่โดยใช้วิธีการทดสอบรายคู่ของเซฟเฟ้ (Scheffe's test) พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มี ขนาดของกลุ่มเดินทาง น้อยกว่า 5 คน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกับนักท่องเที่ยวที่มีขนาดของกลุ่มเดินทาง 5-9 คน และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มี ขนาดของกลุ่มเดินทาง น้อยกว่า 5

คน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกับนักท่องเที่ยวที่มีขนาดของกลุ่ม
เดินทาง 10 คน ขึ้นไป

สมมติฐานที่ 9 นักท่องเที่ยวที่มีพาหนะในการเดินทางต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

ตารางที่ 21 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
เชิงนิเวศ จำแนกตามพาหนะในการเดินทาง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	.737	2	.369	5.023	.007*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	28.173	384	.007337		
รวม	28.910	386			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 21 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีพาหนะในการเดินทาง
ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 22 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe จำแนกตามพาหนะในการเดินทาง

พาหนะในการเดินทาง		รถโดยสารและ รถนำเที่ยว	รถส่วนตัว และรถเช่า	รถอื่น ๆ
	\bar{X}	(A1)	(A2)	(A3)
รถโดยสารและรถนำเที่ยว	(A1)	3.83		
รถส่วนตัวและรถเช่า	(A2)	3.86		*
รถอื่น ๆ	(A3)	3.68		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 22 เพื่อให้ทราบว่ามีความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในกลุ่มพาหนะในการเดินทาง จึงทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ทีละคู่โดยใช้วิธีการทดสอบรายคู่ของเชฟเฟ้ (Scheffe's test) ในภาพรวมพบว่านักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีพาหนะในการเดินทาง โดยรถส่วนตัวและรถเช่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกับนักท่องเที่ยวที่มีพาหนะในการเดินทางโดยรถอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมมติฐานที่ 10 นักท่องเที่ยวที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้ดังนี้

ตารางที่ 23 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำแนกตามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	จำนวน	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ต่ำ	20	3.53	.2719	28.386	.000*
สูง	367	3.86	.2641		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่มีต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อวิจารณ์

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 7 สมมติฐาน และไม่
เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3 สมมติฐาน ผู้วิจัยมีข้อวิจารณ์ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่านักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็น
เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไม่ไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ
การศึกษาของ วาชรรัตน์ (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความ
พร้อมด้านการบริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก พบว่า
เพศไม่มีผลให้ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความพร้อมด้านการบริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
และความพร้อมของสภาพแวดล้อมแตกต่างกัน และ สุรศักดิ์ (2539) ได้ทำการศึกษาเรื่องความ
คิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : ศึกษากรณีแหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำ
จังหวัดราชบุรี พบว่า เพศไม่มีผลให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ทั้งนี้
เนื่องมาจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น
และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ ด้วยความระมัดระวังไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือ
ทำลายคุณค่าของระบบนิเวศ ซึ่งปัจจุบันได้เกิดกระแสความตื่นตัวที่จะอนุรักษ์ธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมในสังคมโดยรวม ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงหรือผู้ชายก็ต้องการที่เข้าไปมีส่วนร่วมกับ
กระแสนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติดังกล่าว จนอาจส่งผลให้ นักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกัน มี
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็น
เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไม่ไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ
การศึกษาของ วาชรรัตน์ (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความ
พร้อมด้านการบริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก พบว่า

อายุไม่มีผลให้ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยงที่มีต่อความพร้อมด้านการบริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากกิจกรรมเสริมสร้างความรู้สึกร่วมกันของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาตินั้นมีอยู่อย่างแพร่หลายในปัจจุบัน สื่อรณรงค์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สื่อรณรงค์ลดการใช้พลังงานซึ่งส่งผลให้รู้จักใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและมีคุณค่า เป็นต้น ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวทุกช่วงวัยได้ตระหนักและเข้าใจถึงคุณค่าของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จนอาจส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่านักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้โดยนักท่องเที่ยวที่จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากที่สุด และนักท่องเที่ยวที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อยที่สุด โดยเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่ละคู่โดยใช้วิธีการทดสอบรายคู่ของเชฟเฟ (Scheffe's test) พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกับนักท่องเที่ยวที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้งนี้เนื่องมาจากนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาสูงมีประสบการณ์ในการสัมผัสกับธรรมชาติและได้รับความรู้จากการเรียนในหลักสูตรว่าการอนุรักษ์นั้นมีส่วนสำคัญที่จะช่วยรักษาทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้สามารถมีอยู่ต่อไปได้อย่างยาวนานจึงอาจจะเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวมากกว่าผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่ำกว่า ที่อาจจะเห็นว่าอนุรักษ์เป็นสิ่งที่ต้องทำแต่สามารถรอได้ จนอาจส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่านักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไม่ไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ทั้งนี้เนื่องมาจากไม่ว่าจะเป็นผู้ที่มีการครอบครัวยังไม่ก็ตาม เมื่อมาได้ท่องเที่ยวก็สามารถทำให้จิตใจผ่อนคลายความเครียดลงได้ จึงเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะยิ่งทำให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสเข้าไปสัมผัสธรรมชาติที่อนุรักษ์ไว้ได้อย่างใกล้ชิดและคงความเป็นธรรมชาติไว้มากที่สุด จึงรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ดีและควรอนุรักษ์ต่อไป จนอาจส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่านักท่องเที่ยวที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักท่องเที่ยวผู้ที่เป็นข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากที่สุด และนักท่องเที่ยวผู้ที่มีธุรกิจส่วนตัวและเป็นพนักงานบริษัท มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อยที่สุด และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ทีละคู่โดยใช้วิธีการทดสอบรายคู่ของเชฟเฟ (Scheffe's test) พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีอาชีพเป็นข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกันกับนักท่องเที่ยวที่มี ธุรกิจส่วนตัวและเป็นพนักงานบริษัท ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุรศักดิ์ (2539) ได้ทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : ศึกษากรณีแหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำจังหวัดราชบุรี พบว่าอาชีพมีผลให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน โดยที่กลุ่มที่ประกอบอาชีพรับราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจเห็นด้วยกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากกว่ากลุ่มที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ทั้งนี้เนื่องมาจาก มุมมองในการประเมินคุณค่าของแต่ละวิชาชีพนั้นมีความแตกต่างกัน ซึ่งวิชาชีพข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ นั้น อาจจะมีโอกาสได้ท่องเที่ยวพักผ่อนมากกว่าวิชาชีพอื่น ๆ เนื่องจากมีวันหยุดพักผ่อนมากกว่า ซึ่งทำให้มีความรู้สึกว่าการท่องเที่ยวพักผ่อนเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ตนเองมีเวลาอยู่กับครอบครัวเมื่อได้ไปท่องเที่ยว โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอาจจะทำให้รู้สึกไปว่ากำลังอยู่ในโลกของเรียนรู้การผจญภัยหรือการต้องไปเจอกับสิ่งแปลกใหม่ จนทำให้มีความรู้สึกว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นสิ่งที่ดีมากกว่าผู้ประกอบการวิชาชีพอื่น ๆ จนอาจส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ มากกว่า 20,000 บาท มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากที่สุด และนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 10,000-20,000 บาท มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อยที่สุด และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ทีละคู่โดยใช้วิธีการทดสอบรายคู่ของเชฟเฟ (Scheffe's test) พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้มากกว่า 20,000 บาทมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกับนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีรายได้ 10,000-20,000 บาท ทั้งนี้เนื่องมาจากนักท่องเที่ยวผู้ที่มีรายได้สูงเห็นว่าค่าใช้จ่ายจะน้อยในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เมื่อเทียบกับการท่องเที่ยวในลักษณะอื่น ๆ รวมทั้งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศยังเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ความรู้และมีกิจกรรมในการท่องเที่ยวด้วยและยังพบว่ากลุ่มที่มีรายได้มากเป็นกลุ่มเดียวกันกับกลุ่มที่มีการศึกษาสูง

สมมติฐานที่ 7 นักท่องเที่ยวที่มีลักษณะการเดินทางต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่านักท่องเที่ยวที่มีลักษณะการเดินทางต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักท่องเที่ยวผู้ที่เดินทางมากับกลุ่มอื่น ๆ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากที่สุด และนักท่องเที่ยวผู้ที่เดินทางมากับญาติและครอบครัวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อยที่สุด และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ทีละคู่โดยใช้วิธีการทดสอบรายคู่ของเชฟเฟ (Scheffe's test) พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มากับกลุ่มอื่น ๆ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกับนักท่องเที่ยวที่มีมากับญาติและครอบครัว ทั้งนี้เนื่องมาจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมากับกลุ่มอื่น ๆ นั้นมาเพื่อการศึกษาดูงานการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งอาจจะมีความตระหนักในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติมากกว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมากับกลุ่มเพื่อนหรือญาติที่มาเที่ยวเพียงเพื่อพักผ่อนเท่านั้น จนอาจส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่มีลักษณะการเดินทางแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 8 นักท่องเที่ยวที่มีขนาดของกลุ่มเดินทางต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่านักท่องเที่ยวที่มีขนาดของกลุ่มเดินทางต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักท่องเที่ยวที่มีขนาดของกลุ่มเดินทาง น้อยกว่า 5 คน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากที่สุด และนักท่องเที่ยวที่มีขนาดของกลุ่มเดินทาง 5-9 คน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อยที่สุด และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ทีละคู่โดยใช้วิธีการทดสอบรายคู่ของเชฟเฟ่ (Scheffe's test) พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มี ขนาดของกลุ่มเดินทาง น้อยกว่า 5 คน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกับนักท่องเที่ยวที่มีขนาดของกลุ่มเดินทาง 5-9 คน และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มี ขนาดของกลุ่มเดินทาง น้อยกว่า 5 คน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกับนักท่องเที่ยวที่มีขนาดของกลุ่มเดินทาง 10 คน ขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุรศักดิ์ (2539) ได้ทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : ศึกษากรณีแหล่งท่องเที่ยวประเภทอ่าวจังหวัดราชบุรี พบว่า ขนาดของกลุ่มเดินทางมีผลให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวที่มีสมาชิกในการเดินทาง 10 คนและต่ำกว่า เห็นด้วยกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากกว่ากลุ่มที่มีสมาชิก 11 และสูงกว่า ทั้งนี้เนื่องมาจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมากับกลุ่มเล็ก ๆ เพียงไม่เกิน 5 คน อาจจะมีเวลาและโอกาสได้ศึกษาธรรมชาติมากกว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมากับกลุ่มที่ใหญ่กว่า ที่อาจจะมีโอกาสเข้าถึงธรรมชาติและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้น้อยกว่า จนอาจส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่มีขนาดของกลุ่มเดินทาง แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 9 นักท่องเที่ยวที่มีพาหนะในการเดินทางต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่านักท่องเที่ยวที่มี พาหนะในการเดินทางต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยว่านักท่องเที่ยวที่มีพาหนะในการเดินทางโดยรถส่วนตัวและรถเช่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากที่สุด และนักท่องเที่ยวที่มีพาหนะในการเดินทาง รถอื่น ๆ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อยที่สุด และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ทีละคู่

โดยใช้วิธีการทดสอบรายคู่ของเชฟเฟ่ (Scheffe's test) ในภาพรวมพบว่านักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีพาหนะในการเดินทางโดยรถส่วนตัวและรถเช่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกับนักท่องเที่ยวที่มีพาหนะในการเดินทางโดยรถอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องมาจากนักท่องเที่ยวที่นำรถมาเองหรือเช่ารถมานั้น อาจจะเห็นว่าเมื่อลงทุนเดินทางมาแล้วก็ต้องเดินทางมาท่องเที่ยวที่ดีและมีประโยชน์ เป็นธรรมชาติมากที่สุด ซึ่งอาจจะแตกต่างกับกลุ่มอื่นที่เดินทางมาเพราะการจูงใจที่อื่น ซึ่งทำให้เห็นความสำคัญของการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อยกว่า จนอาจส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่มีพาหนะในการเดินทาง แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 10 นักท่องเที่ยวที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่านักท่องเที่ยวที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักท่องเที่ยวที่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับสูง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสูง และนักท่องเที่ยวที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับต่ำ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุรศักดิ์ (2539) ได้ทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : ศึกษากรณีแหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำ จังหวัดราชบุรี พบว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีผลให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน โดยกลุ่มที่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับสูง เห็นด้วยกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากกว่ากลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับปานกลางและในระดับต่ำ ทั้งนี้เนื่องมาจากนักท่องเที่ยวที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากกว่าอาจจะเข้าใจว่าจะต้องมีสภาพใกล้เคียงธรรมชาติ โดยการอนุรักษ์ธรรมชาติมากที่สุด ไม่สะดวกสบายหรือการท่องเที่ยวแหล่งอื่น ๆ ซึ่งอาจจะแตกต่างกับผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ น้อยกว่าที่อาจจะเห็นว่าการท่องเที่ยวควรจะจัดให้อุปกรณ์สะดวกสบายให้เอื้อต่อการท่องเที่ยวมากกว่านี้ จนอาจส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ อำเภอยะไข่ จังหวัดชุมพร ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการแสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ อำเภอยะไข่ จังหวัดชุมพร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอยะไข่ ซึ่งจากการสำรวจข้อมูลด้านสถิติของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในอำเภอยะไข่ พบว่า ในปี พ.ศ. 2547 มีนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทั้งอำเภอต่อปี 12,000 คนโดยประมาณ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Sampling) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 387 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยได้รับการแก้ไข แนะนำ และตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ นำไปทดลองใช้ (Tryout) กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน 50 คน ทดสอบความเที่ยงตรง และค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbrach's alpha Coefficient ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้ ลักษณะการเดินทาง ขนาดของกลุ่มเดินทาง พาหนะในการเดินทาง ประสบการณ์ในการเดินทางท่องเที่ยวที่พะไข่ จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
จำนวน 17 ข้อ

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งได้แก่ ด้านสภาพ
พื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรมเพื่อการศึกษาธรรมชาติ จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 4 เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในเดือน มกราคม – มิถุนายน 2548 แล้วนำมา
วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยสถิติเชิงพรรณนาค่าร้อยละใช้แสดงข้อมูลทั่วไป ค่า
คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อแสดงการกระจายข้อมูล สถิติเชิงอนุมานทดสอบค่าเฉลี่ย
2 กลุ่ม (t – test) ค่าเฉลี่ยที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป (F – test) และเปรียบเทียบเป็นรายคู่ (Multiple
Comparison) โดยวิธีของ เชฟเฟ่ (Scheffe’s test) กำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

พบว่า กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้มากที่สุด เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 53.0 อายุ
น้อยกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.1 มีสถานภาพการสมรส โสด คิดเป็นร้อยละ 55.3 จบการศึกษา
ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 56.3 มีอาชีพหลักคือทำงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 23.8 มี
รายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.8 เดินทางมากับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ
56.8 เดินทางมา 5-9 คน คิดเป็นร้อยละ 49.9 เดินทางมาโดยรถยนต์/มอเตอร์ไซด์ส่วนตัว คิดเป็น
ร้อยละ 60.2 เดินทางมาเป็นครั้งแรก มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.9

2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

พบว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในภาพรวมอยู่ในระดับ สูง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 (จากค่าเฉลี่ยเต็ม 5) เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่าข้อที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มากที่สุดคือ การตัดสินใจใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ท่านไม่ต้องคำนึงถึงลูกหลานและวิถีชีวิตที่ยั่งยืนในอนาคตเพราะเขาคิดของเขาเองได้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 และน้อยที่สุดคือ ควรปรับปรุงเส้นทางคมนาคมและสถานที่พักผ่อนให้เพียงพอ เพื่อส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.19

4. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน

พบว่าผู้ตอบปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำนวน 137 คน โดยมากที่สุดคือขาดการประชาสัมพันธ์ในเรื่องแหล่งท่องเที่ยว วิธีการท่องเที่ยว การปฏิบัติตนขณะอยู่ในแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 และมีผู้เสนอข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำนวน 137 คน โดยมากที่สุดคือ ให้ชาวบ้านและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวให้มากขึ้นเพื่อขยายเครือข่ายการเรียนรู้และการอนุรักษ์ธรรมชาติ จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 28.5

5. ผลการทดสอบสมมติฐาน

สามารถสรุปได้ว่าสมมติฐาน จำนวน 10 สมมติฐาน เป็นไปตามสมมติฐาน 7 สมมติฐาน และไม่เป็นไปตามสมมติฐาน 3 สมมติฐาน ซึ่งแสดงไว้ดังตารางที่ 24

ตารางที่ 2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

	ค่านัยสำคัญ ทางสถิติ	เป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้	ไม่เป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้
เพศ	.768		✓
อายุ	.127		✓
ระดับการศึกษา	.000	✓	
สถานภาพการสมรส	.500		✓
อาชีพหลัก	.017	✓	
รายได้	.017	✓	
ลักษณะการเดินทาง	.049	✓	
ขนาดของกลุ่มเดินทาง	.000	✓	
พาหนะในการเดินทาง	.007	✓	
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิง นิเวศ	.000	✓	

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยสามารถเสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะบางประการ ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ใน 2 ประเด็นกว้าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในภาพรวมอยู่ในระดับ สูง ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องน่าจะพิจารณาถึงการจัดทำเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มีความคิดเห็นถึงประโยชน์และคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่แล้ว ดังนั้นในการสร้างกระแสความตื่นตัวในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก็จะสามารถช่วยให้การประชาสัมพันธ์ถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแหล่งอื่น ๆ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสได้ไปเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอื่น ๆ ต่อไป

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต่ำที่สุดคือ ควรปรับปรุงเส้นทางคมนาคมและสถานที่พักผ่อนให้สะดวกและเพียงพอ เพื่อส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวส่วนมาก ยังไม่เข้าใจถึงการปฏิบัติตัวที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แท้จริงเพราะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวสัมผัสธรรมชาติใกล้ชิดกับธรรมชาติมากที่สุด ถึงอำนวยความสะดวกต่าง ๆ จึงไม่จำเป็นสำหรับการท่องเที่ยวรูปแบบนี้ ดังนั้นจึงต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้เข้าใจถึงความหมายที่แท้จริงของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มากที่สุดคือ ให้ชาวบ้านและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวให้มากขึ้น เพื่อขยายเครือข่ายการเรียนรู้และการอนุรักษ์ธรรมชาติ ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องน่าจะพิจารณาถึงการจัดกลุ่มกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยว เพราะบ่อยครั้งที่พบว่านักท่องเที่ยวนั้นมีความเข้าใจว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือการท่องเที่ยวแบบอนุรักษ์ธรรมชาติ แต่ชุมชนอาจจะยังมีความเข้าใจว่าเป็นเพียงรูปแบบการท่องเที่ยวแบบหนึ่งเท่านั้น ซึ่งการเปิดโอกาสให้ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันนั้นอาจจะได้แนวคิดใหม่ในการทำให้การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของคนในชุมชน ที่ประสานกลมเกลียวกันระหว่างการท่องเที่ยว การอนุรักษ์ธรรมชาติ และประชาชนในชุมชนสามารถมีรายได้เพิ่มขึ้นโดยไม่ต้องไปทำลายธรรมชาติอีกต่อไป

1.4 จากผลการวิจัยที่พบว่า ความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุดคือ พื้นที่จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวควรแบ่งออกเป็นโซนต่าง ๆ เช่น ป่าสงวน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตกิจกรรมกลางแจ้ง โดยมีการแสดงขอบเขตอย่างชัดเจน ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องน่าจะพิจารณาถึงการจัดแบ่งโซนกิจกรรมและประชาสัมพันธ์โซนกิจกรรมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อไป

1.5 จากผลการวิจัยที่พบว่าปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มากที่สุดคือ ขาดการประชาสัมพันธ์ในเรื่องแหล่งท่องเที่ยว วิธีการท่องเที่ยว การปฏิบัติตนขณะอยู่ในแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องน่าจะพิจารณาถึงน่าจะจัดทำคู่มือและเอกสารประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว วิธีการท่องเที่ยว การปฏิบัติตนขณะอยู่ในแหล่งท่องเที่ยว ทั้งในรูปแบบของสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือ เอกสารแผ่นพับ หรือในอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวสามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เช่น นักท่องเที่ยวในเขตอนุรักษ์ธรรมชาติ หรือนิเวศวิทยาอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพเช่น การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.4 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2540. นโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์.
กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง (มหาชน).

_____. 2544. แผนปฏิบัติการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร:บริษัท อัลซา
จำกัด.

ฉัตรชัย คิ้วจาด. 2545. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: กรณี
ศึกษา ความคิดเห็นชุมชนคลองบางกอกน้อย จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชัยพร อินทวิศาลกุล. 2544. ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โสมสเดย์หมู่บ้านคลองเรือ. รู้จักกับหมู่บ้านคลอง
เรือ. Available: <http://www.klongrua.com>

เทียนฉาย กิระนันท์. 2537. สังคมศาสตร์วิจัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ไทยตำบล ดอท คอม. 2543. ตำบลพะโต๊ะ อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร. ข้อมูลทั่วไป. Available:
<http://www.thaitambon.com>

นิมิตพงศ์ เชาวนปรีชา. 2545. ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง
อนุรักษ์บริเวณ วนอุทยานน้ำตกเจ็ดสาวน้อย จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บุญธรรม จิตต์อนันต์. 2546. การวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.

บุษราพร อิทธิสิฏฐ. 2541. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบยั่งยืน: อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ประภัศสร พลวิ. 2541. เรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เกาะกูด: ในแนวคิดของนักท่องเที่ยวและคนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประภาพร ศรีสถิตย์ธรรม. 2543. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม: ศึกษาเฉพาะกรณีของชุมชน ในเขตเทศบาลนคร จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปรีชา รตนานภรณ์. 2546. ความคิดเห็นของนักทัศนศึกษาเกี่ยวกับโปรแกรมการสื่อความหมายธรรมชาติของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เมตตา วงษ์วิจิตร. 2546. เหตุผลในการตัดสินใจเลือกใช้บริการเครดิตของพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ยุวดี นิรัตน์ตระกูล. 2539. “การดำเนินงานเรื่อง Ecotourism ในประเทศไทย” Newsletter. 1 มกราคม 2539
- ระพา บุญศิริ. 2542. การพัฒนาสู่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: อุทยานแห่งชาติเขาน้ำค้าง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วาชรัตน์ นันทเสน. 2546. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วรรณาวงษ์วานิช. 2539. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ธรรมศาสตร์ท่าพระจันทร์.
- วันชัย เรืองอุดม. 2544. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาบริการทางการท่องเที่ยว กรณีศึกษา ชุมชนตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยบูรพา อ้างถึง เสรี วังไพจิตร. 2533.

รำไพพรรณ แก้วสุริยะ. 2543. เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” และการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: กองอนุรักษ์. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

ศรีพร สมบุญธรรม. “Eco-tourism” การท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ สัญลักษณ์ใหม่แห่งการท่องเที่ยว. จุลสารการท่องเที่ยว. ปีที่ 12 เล่มที่ 1 มกราคม - มีนาคม 2536.

ศักดิ์สิทธิ์ เลิศบัวบาน. 2544. ความคิดเห็นของผู้ที่ถูกคุมความประพฤติต่องานคุมประพฤติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย. 2541. ข้อมูลสภาพทั่วไป. ข้อมูลอำเภอพะโต๊ะ. Available: <http://dnfe5.nfe.go.th/>

สงวน สุทธิเลิศอรุณ, จำรัส ดั่งสุวรรณ และจิตติพงษ์ ธรรมนุสรณ์. 2522. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร: ชัยศิริการพิมพ์.

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2539. รายงานความก้าวหน้าการดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ(Eco-tourism) เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

สาทิส สุขฟองศรี. 2543. รายงานการวิจัย: การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. กรุงเทพมหานคร.

สุชา จันทร์เอม และสุรางค์ จันทร์เอม 2524. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร: แพรววิทยา.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2544. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: เพ็ญฟ้าปริ้นติ้ง จำกัด.

สุโท เจริญสุข. 2525. หลักจิตวิทยาและพัฒนาการของมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: แพรววิทยา.

สุรศักดิ์ ขุนณรงค์. 2539. **ความคิดเห็นของนักทอ่งเกี่ยวกับการทอ่งเที่ยวเชิงนิเวศน์: ศึกษากรณีแหล่งทอ่งเที่ยวประเภทถ้ำ จังหวัดราชบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.

อโนทัย เพียรคงชด. 2541. **ความต้องการในการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นต่อกิจกรรมการทอ่งเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของพื้นที่อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน จังหวัดลำปาง.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

อุทัย หิรัญโต. 2519. **สังคมวิทยาประยุกต์.** กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

Foster,C.R. 1952. *Psychology For Adjustment.* Chicago: American Technical Society.

Oskamp, S. 1977. *Attitudes and Opinion.* New Jersey: Prentice-hall Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เลขที่แบบสอบถาม.....

จุดเก็บข้อมูล.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

แบบสอบถาม

เรื่อง

“ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร”

แบบสอบถามชุดนี้ สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดพิจารณาและตอบคำถามทุกข้อของแบบสอบถาม เพราะคำตอบของท่านทุกข้อจะเป็นวิทยาทานและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ทางสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยคำตอบของท่านจะเก็บเป็นความลับ และจะไม่ผูกพันและไม่เกิดผลเสียหายแก่ท่านแต่อย่างใด

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 4 ส่วน ได้แก่

- ส่วนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้ รูปแบบการเดินทาง
- ส่วนที่ 2 เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- ส่วนที่ 3 เกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- ส่วนที่ 4 เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล

คำชี้แจง กรุณาเติมข้อความหรือเครื่องหมาย/หน้าข้อความ

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ.....ปี (เกิน 6 เดือนนับเป็น 1 ปี)

3. สถานภาพการสมรส

() โสด

() สมรสแล้ว

4. ระดับการศึกษาสูงสุด

() ประถมศึกษา

() มัธยมศึกษาตอนต้น

() มัธยมศึกษาตอนปลาย

() อนุปริญญา

() ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

() สูงกว่าปริญญาตรี

5. อาชีพหลักของท่าน

() นักเรียน/นักศึกษา

() ทำธุรกิจส่วนตัว

() รับราชการ

() เกษตรกร

() พนักงานรัฐวิสาหกิจ

() รับจ้าง/กรรมกร

() ทำงานบริษัทเอกชน

() พ่อบ้าน/แม่บ้าน

() อื่นๆระบุ.....

6. ท่านมีรายได้ต่อเดือน

() ต่ำกว่า 10,000 บาท

() 10,000 - 20,000 บาท

() มากกว่า 20,000 บาท

7. ลักษณะการเดินทางมาเที่ยวในครั้งนี้

- () มาคนเดียว () มากับเพื่อน
 () มากับญาติ/ครอบครัว () มากับบริษัทนำเที่ยว
 () อื่นๆระบุ.....

8. จำนวนสมาชิกในกลุ่มที่ท่านเดินทาง (รวมตัวท่าน).....คน

9. ท่านเดินทางมาเที่ยวโดยใช้ยานพาหนะอะไร

- () รถโดยสารประจำทาง () รถบริษัททัวร์/รถนำเที่ยว
 () รถยนต์ส่วนตัว () รถยนต์เช่า
 () อื่นๆระบุ.....

10. ท่านเคยมาพะโต๊ะก่อนหรือไม่

- () เคย จำนวน.....ครั้ง () ไม่เคย

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย / ในช่องที่ท่านเห็นว่าถูกต้องที่สุด

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ถือเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ		
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มุ่งเน้นให้ความรู้และปลูกจิตสำนึกมากกว่าสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว		
3. การมีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบถ้วนในแหล่งท่องเที่ยว เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ		
4. หลักการท่องเที่ยวที่ดีคือ “ จะไม่ทิ้งอะไรไว้่นอกจากรอยเท้า และจะไม่เก็บเกี่ยวสิ่งใดไปนอกจากความทรงจำ ”		

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
5. การให้ความรู้ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น เพราะนักท่องเที่ยวต้องการเพียงแต่ความสนุกเพลิดเพลินเป็นหลัก		
6. การชักนำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในแหล่งธรรมชาติคราวเดียวกันเป็นจำนวนมากๆ จะมีผลดีกับแหล่งท่องเที่ยว		
7. การศึกษาข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวล่วงหน้า จะช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวอย่างได้บรรลรสเท่านั้น ไม่เกี่ยวกับการลดมลภาวะทางสิ่งแวดล้อมแต่อย่างใด		
8. การฝึกอบรมประชาชนในท้องถิ่นให้ทำหน้าที่เป็นไกด์นำชมแหล่งท่องเที่ยว เป็นวิธีหนึ่งในการทำให้ชุมชนมีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในท้องถิ่น		
9. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่ควรสร้างความเสียหายแก่สถานที่แห่งนั้น คงไว้แต่ประสบการณ์และความทรงจำที่ดี		
10. การรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเท่านั้น		
11. การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเป็นอันดับแรก		
12. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้แก่ การเดินป่า ดูนก ล่องแพ ชมวัด เที่ยวชมหมู่บ้านชาวเขา เกษตรเชิงนิเวศ		
13. สิ่งก่อสร้างต่างๆ ควรมุ่งเน้นความทันสมัย และจุดเด่นทางสถาปัตยกรรม เพื่อเป็นเอกลักษณ์ดึงดูดนักท่องเที่ยว		
14. ควรอนุญาตให้นักท่องเที่ยวเล่นการพนันได้ในระหว่างการพักผ่อนเพื่อคลายความเครียด		
15. พื้นที่จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวควรแบ่งออกเป็นโซนต่าง ๆ เช่นป่าสงวน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตกิจกรรมกลางแจ้ง โดยมีการแสดงขอบเขตอย่างชัดเจน		
16. การให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประสบความสำเร็จ		
17. ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรส่งเสริมให้นักลงทุนจากนอกชุมชนเข้ามาเป็นผู้ดำเนินการ เพราะมีทั้งทุนทรัพย์และความรู้		

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องที่ท่านเห็นว่าตรงกับความจริงกับท่านมากที่สุด

ข้อความ	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1. นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวอุทยานแห่งชาติ น้ำตก หาดทราย ทะเล ภูเขา ฯลฯ ก็อาจเป็นผู้ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้					
2. ท่านไม่สนใจที่จะเรียนรู้ธรรมชาติ/วิถีชีวิต/วัฒนธรรมท้องถิ่นของอำเภอพะโต๊ะ เพราะท่านต้องการปล่อยอารมณ์ให้สบายๆ					
3. การตัดสินใจใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ท่านไม่ต้องการคำนึงถึงลูกหลานและวิถีชีวิตที่ยั่งยืนในอนาคต เพราะเขาคิดของเขาเองได้					
4. ถ้าท่านมีโอกาส ท่านจะนำสัตว์ป่าในพื้นที่ที่มาเที่ยวมาเลี้ยงไว้ดูเล่นที่บ้านเพื่อความสวยงาม					
5. ดอกบัวผุด และกล้วยไม้ป่า เป็นตัวอย่างของที่ระลึกจากป่าในอำเภอพะโต๊ะ ที่สามารถจะเกิดทดแทนใหม่ได้ง่าย					
6. การสอดส่องและรายงานพฤติกรรมที่ทำลายแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอพะโต๊ะ ต่อเจ้าหน้าที่เป็นการกระทำที่เข้าข่ายหาหาใส่หัว					
7. หากเห็นนักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมไม่อนุรักษ์ทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยว ท่านจะให้คำแนะนำกับนักท่องเที่ยวเรื่องการปฏิบัติตนให้ถูกต้อง					
8. เมื่อท่านเห็นขยะในน้ำตกเหวโหลม ท่านคิดว่าไม่จำเป็นต้องเก็บไปทิ้งในที่รองรับ เพราะแหล่งท่องเที่ยวย่อมมีพนักงานทำความสะอาด					

ข้อความ	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
9. เมื่อท่านไปที่ขบวนแหล่งท่องเที่ยวอำเภอพะ โต๊ะ ท่านซื้อของที่ระลึกที่ทำจากทรัพยากรธรรม ชาติของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ กลับมาด้วยเสมอ					
10. การเลือกสถานที่ท่องเที่ยวอำเภอพะโต๊ะ ท่านมักจะไปแต่สถานที่ที่ได้รับความนิยมสูง ไม่สนใจกับความแออัด					
11. กฎระเบียบต่างๆ ที่เจ้าหน้าที่พื้นป่าพะโต๊ะ ได้กำหนดไว้มักจะไม่ได้รับการปฏิบัติอย่าง เคร่งครัด เพราะมันไม่ได้มีความสำคัญมาก ไม่ใช่ เรื่องคอขาดบาดตาย					
12. ถ้ามีโอกาส ท่านมักจะหลีกเลี่ยงการจ่ายเงิน ค่าบริการ/ค่าเข้าชมสถานที่					
13. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นคำหรูๆ ที่มักไม่ มีการปฏิบัติกันอย่างจริงจัง					
14. อาหารปาร์ตี้แซบ คือ องค์ประกอบสำคัญ ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ไม่ต้องลงทุนมากนัก					
15. โดยทั่วไปสภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่อำเภอ พะโต๊ะ ยังมีความเป็นธรรมชาติอยู่มาก เพราะฉะนั้นไม่น่าจะต้องวิตกกังวล					
16. ควรปรับปรุงเส้นทางคมนาคมและสถานที่ พักผ่อนให้สะดวกสบายและเพียงพอ เพื่อ ส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอำเภอพะโต๊ะ					
17. ควรมีการชี้แจงสื่อแนะนำแก่นักท่องเที่ยวถึง กฎระเบียบ ข้อบังคับ การปฏิบัติตนที่ถูกต้องใน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศก่อน					

ข้อความ	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
18. ท่านรู้สึกว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มักพยายามจัดให้นักท่องเที่ยวพบกับความไม่สะดวกมากเกินไป					
19. ท่านหลีกเลี่ยงการประเมินผลการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของหน่วยงานที่ผืนป่าพะโต๊ะ หลังการใช้บริการแล้ว					
20. การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องเท่านั้น					
21. นักท่องเที่ยวไม่จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอพะโต๊ะมาก่อนก็ได้ เพราะการเดินทางเป็นไปเพียงเพื่อหาความสนุกสนานเพลิดเพลินเท่านั้น					
22. ที่หน่วยงานจัดการผืนป่าต้นน้ำพะโต๊ะ ควรจับสัตว์ป่าหายากมาเลี้ยงไว้ เป็นสัดส่วนเพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ไปศึกษาหาความรู้					
23. ควรมีการขายอาหารและเครื่องดื่ม ตามจุดต่างๆ ในสถานที่ท่องเที่ยวของพะโต๊ะ เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวให้เพียงพอกับความต้องการ					
24. การเก็บหินแปลกๆ กล้วยไม้ ของป่า หรือจับผีเสื้อออกมาเพื่อศึกษาเป็นกิจกรรมหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอำเภอพะโต๊ะ					

ข้อความ	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
25. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างหนึ่งก็คือ การสร้างความยั่งยืนในการสร้าง รายได้ให้แก่ชุมชนพะโต๊ะ					
26. การนำอาหารใส่กล่องหรือถุงเข้าไป รับประทานในแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอพะโต๊ะ เป็นสิ่งที่กระทำได้ เพราะทำให้เกิดความสะดวก ในการเดินทาง แต่ต้องไม่ละทิ้งสิ่งใดไว้ให้เกิด ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม					
27. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะทำให้สมาชิกใน ชุมชนในอำเภอพะโต๊ะ ได้รับความสะดวกสบาย จากระบบสาธารณูปโภคที่ดีขึ้น เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ และถนนภายในชุมชน เป็นต้น					
28. ท่านต้องการให้มีเจ้าหน้าที่ในแหล่งท่องเที่ยว อำเภอพะโต๊ะคอยให้บริการอำนวยความสะดวก ในทุกขั้นตอนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					
29. ควรมีการจัดกิจกรรมจับสัตว์น้ำและปรุง อาหารจากสัตว์น้ำที่จับได้ ให้นักท่องเที่ยวที่ไป ล่องแพในต้นน้ำพะโต๊ะ ได้ปฏิบัติการด้วยตนเอง					
30. นักท่องเที่ยวไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตาม กฎระเบียบ และข้อบังคับของแหล่งท่องเที่ยว อย่างเคร่งครัด เพราะจะทำให้การเดินทางไม่ สนุกสนาน					

ส่วนที่ 6 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1. ปัญหาและอุปสรรคของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

-
-
-

2. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

-
-
-

3. ถ้ามีโอกาสท่านจะกลับมาเที่ยวพะโต๊ะอีกหรือไม่

() ใช่ () ไม่แน่ใจ () ไม่ใช่

เหตุผล _____

ภาคผนวก ข

ค่าความเชื่อมั่นในการทดสอบแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นในการทดสอบแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่น : ความรู้ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item	Scale	Scale	Corrected	
total	Mean	Variance	Item-	Alpha
Statistics	if Item	if Item	Total	if Item
	Deleted	Deleted	Correlation	Deleted
K1	7.9667	9.0678	.4997	.8291
K2	8.0333	9.0678	.2665	.8361
K3	8.5667	8.1161	.4634	.8284
K4	8.0333	8.8609	.3834	.8308
K5	8.8333	8.3506	.6844	.8163
K6	8.8333	8.8333	.3993	.8300
K7	8.6667	8.0230	.5594	.8206
K8	8.0000	8.8966	.4557	.8283
K9	7.9667	9.0678	.4997	.8291
K10	8.8667	8.7402	.5639	.8240
K11	8.7333	8.4092	.4560	.8273
K12	8.1000	9.2655	.1046	.8469
K13	8.7667	8.1161	.6440	.8157
K14	8.7000	8.2172	.5061	.8242
K15	8.0667	8.8230	.3447	.8329
K16	8.0667	8.6161	.4508	.8273
K17	8.7333	8.3402	.4872	.8253

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 17

Alpha = .8365

ค่าความเชื่อมั่น : ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item	Scale	Scale	Corrected	
total	Mean	Variance	Item-	Alpha
Statistics	if Item	if Item	Total	if Item
	Deleted	Deleted	Correlation	Deleted
A1	77.4667	587.0161	.2578	.9311
A2	78.4333	562.3920	.4853	.9289
A3	78.0667	565.6506	.3942	.9307
A4	78.8667	551.4989	.5371	.9285
A5	78.8000	550.3034	.5502	.9283
B6	79.5000	565.5690	.4531	.9294
B7	77.4333	590.8747	.2421	.9310
B8	79.6333	553.7575	.5958	.9273
B9	79.6333	550.4471	.7742	.9251
B10	79.4333	545.0126	.7946	.9246
B11	79.5333	548.0506	.7577	.9252
B12	79.9000	547.1276	.7839	.9248
C13	79.0333	568.8609	.4951	.9286
C14	80.0000	563.2414	.7046	.9265
C15	79.7333	564.7540	.6011	.9274
C16	78.8333	568.5575	.4555	.9292
C17	77.0000	603.5172	-.0065	.9318

Item	Scale	Scale	Corrected	
total	Mean	Variance	Item-	Alpha
Statistics	if Item	if Item	Total	if Item
	Deleted	Deleted	Correlation	Deleted
C18	78.6333	590.2402	.1698	.9325
C19	79.6000	564.8690	.7508	.9264
C20	79.9333	564.1333	.5907	.9275
C21	80.1667	570.1437	.6317	.9274
C22	80.3000	566.0103	.6705	.9269
C23	78.9000	578.7138	.3377	.9305
C24	80.1000	562.5759	.6004	.9273
C25	78.4667	580.5333	.3077	.9309
D26	77.5333	583.0851	.3053	.9307
D27	78.4000	562.8690	.5510	.9279
D28	78.5000	561.9828	.6412	.9269
D29	79.6333	542.5851	.8254	.9242
D30	79.7667	546.1851	.8083	.9246

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 30

Alpha = .9304

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ - สกุล	นางสาวปิยวรรณ ศักดิ์ศรี
วัน เดือน ปี เกิด	13 มีนาคม 2523
ภูมิลำเนา	จังหวัดสุราษฎร์ธานี
การศึกษา	บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้า
ที่อยู่ปัจจุบัน	22 ประชานิเวศน์ 3 ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	Administration Officer
สถานที่ทำงาน	บริษัท สามารถ อินโฟร์ มีเดีย จำกัด